

SEPTEMBER
2023

PLAN
ET
N
PO

Posebna izdaja: Poplave 2023

POROČEVALEC OBČINE POLZELA • 7. SEPTEMBER 2023

Poština plačana pri pošti 3313 Polzela

Poročevalec Občine Polzela
Posebna izdaja: Poplave 2023,
september 2023
Datum izida: 7. 9. 2023
Letnik 11

Izdajatelj

Občina Polzela
 Malteška cesta 28
 3313 Polzela

Uredništvo

V. d. glavne in odgovorne urednice:

Jolanda Železnik

Tehnična urednica:

Manuela Mlakar Podgoršek

Programski sodelavci (po abecedi):

Mihael Frankovič

Manuela Mlakar Podgoršek

Špela Ožir

mag. Bernardka Sopčič

Blaž Turnšek

Kontakt uredništva

Naslov: Malteška cesta 28,
 3313 Polzela
 Telefon: 03/703 32 00
 E-pošta:
 urednistvo-polzelan@polzela.si

Fotografije

Tone Tavčer, Špela Ožir, gasilci Gasilskega poveljstva Občine Polzela, arhiv društev Občine Polzela, arhiv Občine Polzela, splet

Lektoriranje

Lektoris, Lea Felicijan, s. p.

Oblikovanje

DIS, Tina Čas, s. p.

Tisk

Kreativna fabrika, d. o. o.

Naklada

2400 izvodov

Fotografija na naslovnici

Gasilci Gasilskega poveljstva Občine Polzela

Polzelan, poročevalec Občine Polzela, je vpisan v razvid medijev pri Ministrstvu za izobraževanje, znanost, kulturo in šport Republike Slovenije pod zaporedno številko 1734.

Glasilo brezplačno prejemajo vsa gospodinjstva v Občini Polzela. Če glasila niste prejeli na dom, ga prejmete brezplačno v TIC Polzela ali na Občini Polzela.

Na voljo je tudi v elektronski obliki na spletni strani občine www.polzela.si.

Uredništvo si pridržuje pravico do lekture, krajšanja člankov in izbora fotografij po lastni presoji. Za vsebino in točnost podatkov odgovarja avtor prispevka. Uredništvo tudi presoja in odloča o primernosti prispevka za objavo.

Naslednja številka izide 28. 9. 2023.

Spoštovani občanke in občani,

najbrž smo vsi pričakovali, da bo avgust krasen poletni mesec, za marsikoga mesec dopusta in počitka. Žal je bil vse prej kot to.

Menim, da nihče ne bo pozabil petka, 4. avgusta 2023. Z grozo smo zrl v deroče reke, ki so odnašale vse, kar jim je prišlo na pot, ki pravzaprav sploh ni bila več njihova vsakdanja pot. Iz krotkih in tihih potočkov so nastale deroče in uničujoče vode. Nekateri jim pravijo 100-letne. Nekateri celo 500-letne.

Fotografije in posnetki so bili šokantni. Pogledi v živo še bolj.

Ljudje so v nekaj pičlih minutah ostali brez vsega. Nekatera življenja so bila tesno bitko s podivjanimi rekami.

Tudi naši občini ni bilo prizaneseno. Sočustvujem z vsemi, ki ste bili kakor koli prizadeti v katastrofi, kot je ne pomnimo. Obenem pa se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste tako nesebično pomagali. Ganljivo je bilo spremljati, kako hitro ste se odzvali in kaj vse ste ponujali v najbolj kritičnih trenutkih in tudi potem, ko je voda odtekla. Ob srce parajočih zgodbah ste poskrbeli, da so mnogim posijali žarki upanja.

Hvala gasilcem, Civilni zaščiti, prostovoljcem, Karitas, Rdečemu križu, Darsu, režijskemu obratu občine, skratka vsem, ki ste dokazali, kaj človek zmore za človeka. Hvala, junaki našega časa!

Covid-19 je bil težka preizkušnja. Takrat smo se spodbujali: stopimo skupaj in ostanimo narazen. Solidarnost je bila brezmejna. Tudi zdaj, ob avgustovskih poplavah, ni nič manjša. Spet smo stopili skupaj. Tokrat dobesedno. Na poplavljeni območja ste prihajali in pomagali, kolikor je bilo v vaši moči. Pomagali ste materialno in finančno. Kljub žalostni podobi, ki so jo ustvarile poplave, je bilo vedno bolj svetlo v srcih vseh, ki so bili prizadeti. Videli so, da niso sami. Nekdo je prinesel kramp in lopato, drugi hrano in pijačo, tretji denar ... Vsaka kriza nas tako ali drugače potisne enega k drugemu.

Minila bodo leta, preden bo zakrpana vsa škoda in preden bo odstranjeno vse blato, ki kali nekdanjo resničnost. Vem, da bomo zmogli stati skupaj do zadnje akcije. In vem, da bo solidarnost ostala v vsaki situaciji in da bomo znali ohraniti dobroto, ki se zdaj širi, saj vendar smo na koncu vsi ljudje. Solidarnost je v slovenski družbeni zavesti. To smo že velikokrat dokazali.

V nas pa naj se vse bolj naseljuje spoznanje, kako smo krhki in nemočni v primerjavi z naravo. To spoznanje nas mora učiti ponižnosti in utrjevati v zavedanju, da si narava zasluži več spoštovanja.

Avgust 2023 so zaznamovali strah in pogum, žalost in veselje, obup in upanje ter vmes še cela paleta čustev in občutkov. Marsikaj ne bo nikoli več tako, kot je bilo. Dejstvo pa je, da imamo vsi srce in da smo ponovno dokazali, kako nam je mar in da je naša srčnost brezmejna. Dokazali smo tudi, da kar nas ne uniči, nas okrepi.

Posebna številka Polzelana, ki jo berete v tem trenutku, podaja aktualne informacije, ki jih v teh dneh potrebujete občanke in občani. Za naše zanamce pa bo to kronika časa, ki bo ohranila, kar bi morda bilo nekoč pozabljeno. Pripovedovala bo o solidarnosti, pogumu, moči, spoštovanju, povezanosti ...

Čeprav kdo meni, da smo v zadnjih dneh in v kritičnih ter ključnih situacijah naredili premalo, zatrjujem, da smo vsi, ki smo v Občini Polzela na ključnih pozicijah, naredili vse, kar je v naši moči, in tako bo ostalo.

Srčno želim srečno vsem.

Vaš župan Jože Kužnik

Narasla Savinja ni prizanesla niti Občini Polzela

Petek, 4. avgust 2023, se bo v zgodovino Savinjske doline zagotovo vpisal s črnimi črkami. Narasla Savinja, njeni pobesneli hudourniški pritoki in zemeljski plazovi niso prizanašali nikomur. Najhuje je bilo v Zgornji Savinjski dolini, kjer ob Savinji skorajda ni hiše, ki je ne bi prizadela poplava.

Čeprav se Občina Polzela v dneh po tragični ujmi ni uvrščala na naslovnice in v uvodne televizijske novice, je uničujoče poplave niso zaobšle. Narava ji je prizanesla le do te mere, da na njenem območju ni za bivanje trajno neuporabnih stavb. Je pa zato narasla Savinja s pritoki poplavlila približno 260 hiš. Z nekajdnevnim zamikom je sledila še podtalnica, ki je naredila nered v kletih. Škode je ogromno. In v tem duhu minevajo tudi poznoletni dnevi.

Tisti usodni petek

Velik poplavni val je Spodnjo Savinjsko dolino na usodni petek zajel okrog 7. ure najprej v Letušu in nato postopoma prestopal brežine naprej ob Savinji. Ta je na območju Občine Polzela začela poplavljeni kakšno uro pozneje. Najhuje je bilo v delu Ločice ob Savinji in Brega

pri Polzeli ter v ulici Ob progji za nekdanjo gostilno Matjaž. Prebivalci so s strahom spremljali, kakšen bo razplet do zdaj največje naravne nesreče v naši občini. Na žalost narasla voda ni prizanašala. Zalila je tudi bivanjske prostore in ko je odtekla, je za seboj pustila še več deset centimetrov mulja. Vsi tisti, ki so bili ta čas doma, so se trudili rešiti, kar je bilo mogoče, spet drugim je voda uničila celotno prtiličje.

Stopili skupaj

Na srečo v dneh po poplavi deževje ni več dolgo vztrajalo. Občani so ob pomoči prijateljev in drugih prostovoljcev stopili skupaj ter se lotili čiščenja in obnove. Za vsaj nekaj vedrega vzdušja je poskrbelo tudi poletno sonce, ki je nesebično sušilo razmočene stavbe in okolico. Na dvoriščih in ulicah je bilo

mogoče čutiti delovni vrvež. Ceste pa so bile polne traktorjev in drugih prevoznih sredstev, s katerimi so odvažali uničeno opremo na zbirna mesta.

Začasno v zabojnikih

Nekateri so imeli to srečo, da bivanjski del stavb ni bil prizadet in so lahko že isti večer prenočili doma. Spet drugi so se morali zaradi odprave posledic odseliti za nekaj dni. Na žalost bo pri nekaterih obnova trajala še kar nekaj časa. Z njimi se je povezal polzelski štab civilne zaščite in jim ponudil bivanje v bivalnem zabojniku. Od štirih družin, ki so izkazale interes, sta se za to možnost na koncu odločili dve. Državna civilna zaščita jim je zabojnik dostavila konec avgusta. Prva družina v njem prebiva na svojem dvorišču, druga pri sorodnikih.

Špela Ožir

▲ Narasla Savinja Občini Polzela ni prizanašala. Skupaj s svojimi pritoki je poplavlila približno 260 hiš.

Zakaj je bila poplavljena avtocesta?

Jože Kužnik, župan Občine Polzela in vodja Darsove avtocestne baze na Vranskem, je na vprašanje, zakaj je bila po njegovem mnenju poplavljena tudi avtocesta, česar nihče izmed nas ne pomni, takole odgovoril:

»Avtocesta je bila v tem delu projektirana 35 cm nad nivojem stoletnih voda. Poplavljena je bila ok. 90 cm, torej je bil nivo vode v tem delu kar 125 cm nad stoletnimi vodami. Zato lahko zaključimo, da je tokrat šlo za »petstoletne vode«, za resnično izredno stanje voda. Česa takega ni bilo mogoče predvideti, niti napovedati.«

Jolanda Železnik

Poplavna zaščita mora biti ključna prioriteta

Župani Spodnje Savinjske doline (SSD) ne sedijo križemrok. Že od leta 2012 bijejo boj z mlino na veter.

Znano je, da je Savinja reka, ki zna pokazati vso svojo moč in hrumeti po dolini. Poplava avgusta 2023 ni bila prva in najbrž ne zadnja. Župani občin SSD imajo tematiko poplavne varnosti zelo pogosto na dnevnem redu kolegijev vseh županov. Zbrala sem nekaj njihovih aktivnosti.

- V zapisniku sestanka županov SSD z dne 12. 3. 2012 preberemo sklep, da se na naslednji sestanek županov povabi Radovana Romiha iz podjetja RC Planiranje, da seznanijo župane SSD s stanjem na področju poplavne varnosti SSD.
- O problematiki poplav so župani SSD razpravljali tudi na kolegiju županov SSD, ki je bil 17. 2. 2014. Sprejeli so naslednji sklep: »Problematika poplavne varnosti v Spodnji Savinjski dolini se predstavi na naslednji seji Sveta regije. K tej točki Razvojna agencija Savinjske regije (RASR) povabi tudi ministra za kmetijstvo in okolje Dejana Židana ter ministra za infrastrukturo in prostor Sama Omerzela ter generalnega direktorja Agencije Republike Slovenije za okolje (ARSO) Joška Kneza.«
- V izjavi za javnost po izrednem kolegiju županov SSD, ki je bil 4. 12. 2015 in na katerega so povabili evropskega poslanca Franca Bogoviča, strokovnjaka za vode in poplavno varnost Roka Fazarinca, predstavnika z Inštituta za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije Boštjana Nagliča, predstavnic Kmetijsko-gozdarskega zavoda Celje Ireno Friškovec ter predstavnika civilne iniciative Vinka Drčo, preberemo: »Območje SSD spada med eno najbolj poplavno ogroženih območij v Sloveniji. S poglobljanjem rečnega korita reke Savinje se je njena prevodnost povečala, možnosti razlivanja voda pa so se zaradi tega bistveno zmanjšale. Župani občin SSD že dalj časa opozarjajo, da sprejem Državnega prostorskega načrta za zagotavljanje poplavne varnosti v SSD poteka prepočasi. Izvedba različnih ukrepov za zaščito prebivalstva in infrastrukture ter posledično zmanjšanje škode, ki nastaja ob vsakem večjem deževju, je več kot nujna. Vzporedno s tem pa je treba vzpostaviti tudi učinkovit sistem namakanja kmetijskih površin v sušnih obdobjih ... Župani so opozorili na katastrofalno stanje v posameznih občinah, vsi pa so bili enotnega mnenja, da bodo občine SSD stopile skupaj in začele postopke za pripravo ukrepov za zagotavljanje poplavne varnosti. Projekti nove finančne perspektive zamujajo, saj bi se ta morala začeti že leta 2014. Ni odveč bojazen županov, da v dogovoru za razvoj regij med prioritetenimi projekti ne bo reševanja poplavne varnosti Savinje.«

➤ Na kolegiju županov SSD, ki je bil 28. 1. 2016, je bila imenovana projektna skupina za poplavno varnost SSD. Vanjo so bili imenovani:

- Branimir Strojanišek, župan Občine Braslovče,
- Jože Kužnik, župan Občine Polzela,
- Janko Kos, župan Občine Žalec,
- Vinko Debelak, župan Občine Prebold,
- Martina Zupančič, Občina Tabor,
- Marjana Jerman, Občina Vransko,
- Rok Fazarinc, IZVO-R, projektiranje in inženiring, d. o. o.,
- Irena Friškovec, Kmetijsko-gozdarski zavod Celje, in
- Boštjan Naglič, Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije.

Omenjena komisija se je sestala 5. 5. 2016 in začela svoje delo. Na gradu Komenda je bila predstavitev, pripravljena na do takrat izdelanih strokovnih podlagah, ki jih je naročalo Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije. Predstavitev je bila pripravljena kot podlaga za nadaljnje delo in iskanje kompromisnih – izboljšanih rešitev z vidika upravljanja voda. V predstavitvi so bili podani trije vsebinski sklopi:

1. Spremembe na območju Spodnje Savinjske doline v zadnjih 150 letih po izvedbi regulacije v 19. stoletju, opisane so bile posledice zmanjševanja površin, kjer je imela Savinja prevladujoč vpliv, posledice poseljevanja poplavnih površin, morfološke spremembe v rečni strugi in na območju ob strugah ter posledice teh sprememb.
2. Možnosti zadrževanja poplavnih voda: zmanjšanje poplavne ogroženosti območij z velikim škodnim potencialom in območjem, kjer so ogrožena življenja, je mogoče le z zmanjševanjem pretočnih količin ali povečevanjem rečnih strug ob nezmanjšanih količinah (pretokih). Ker povečevanje pretočnosti (regulacija) z vidika celovitosti upravljanja voda in vodenja poplavnih voda ni najprimernejši pristop, je te vode mogoče in smiselno zadrževati le na obstoječih poplavnih območjih, kjer se škodni potencial bistveno ne povečuje. S prikazom konkretnih hidrogramov (časovni potek pretokov v določenem prerezu ob visokih vodah) je bil prikazan del poplavnega vala, ki ga je treba (nadzorovano) zadrževati.
3. Možnosti vzpostavitve zadrževalnikov v zgornjem in srednjem toku Savinje in Bolske za dvonamensko rabo. Predstavljene so bile tudi hidrološke analize iz preteklosti.

V zaključku so bili med drugim podani naslednje ugotovitve in predlogi izboljšanja razmer:

1. Optimizacija rabe današnjih virov (Žovneško jezero, dopolnilno voda iz Savinje).
2. Raba podtalnice v dopustnih okvirih (200l/s).
3. Izgradnja novega zadrževalnika (ali več zadrževalnikov) na območju Spodnje Savinjske doline s koristno prostornino za namakanje med 1,5 in 2,0 milijona m³. Predlog je vseboval konkretno obdelavo večnamenskih in suhih zadrževalnikov.

Uvodoma omenjena komisija je med drugim pripravila Sporazum o izboljšanju poplavne varnosti v SSD, katerega podpisnice bi bile vse občine SSD in ministrstvo za okolje in prostor, ki pa tega sporazuma ni nikoli podpisalo.

S tem sporazumom bi se podpisnice dogovorile, da se nadaljuje postopek sprejemanja Državnega prostorskega načrta (DPN) za zagotavljanje poplavne varnosti v SSD po optimiziranem predlogu strokovnih podlag za celovito urejanje porečja Savinje na območju Občine Žalec (IZVO-R, d. o. o., april 2017). V sporazumu so bile navedene konkretne rešitve, ki naj bi jih podal DPN.

- O poplavni varnosti v SSD je bilo govora tudi na sestanku županov, ki je bil 8. 6. 2017. Sprejet je bil sklep: »Nadaljuje se postopek sprejemanja DPN za zagotavljanje poplavne varnosti v SSD. Izdelava predloga po stališčih do pripomb iz javne razgrnitve – 28. 3. 2012, po optimiziranem predlogu Strokovnih podlag za celovito urejanje porečja Savinje na območju Občine Žalec (IZVO-R, d. o. o., april 2017). DPN mora podati rešitve za izgradnjo zadrževalnikov ob Savinji in Bolski, izgradnjo nasipa Vrbje, ureditve struge in brežin Savinje od Medloga do Grobelskega mostu, izgradnjo nasipa Gomilsko ter ureditev struge in brežin Bolske, izgradnjo, ureditev in sanacijo odvezmih mest materiala, izgradnjo, preureditev in prilagoditev javne gospodarske infrastrukture, tudi mostov z nosilnimi stebri v vodotokih, druge ureditve, ki so nujno potrebne za nemoteno delovanje načrtovanih ureditev.«
- Na kolegiju županov SSD, ki je bil 13. 2. 2018, je bil sprejet sklep, da se pripravi poziv ministrstvu za okolje in prostor – ministrici Ireni Majcen za posredovanje pregleda aktivnosti o zagotavljanju poplavne varnosti v SSD v obdobju 2014–2018 ter posredovanje terminskega načrta bodočih aktivnosti. Poziv se posreduje tudi Direktoratu za vode in investicije – generalnemu direktorju Leonu Behinu ter Direkciji RS za vode – Tomažu Prohinarju.
- Na podlagi sklepa z dne 13. 2. 2018 je bil pripravljen Poziv – poplavna varnost v Spodnji Savinjski dolini, ki je bil 16. 2. 2018 poslan na Ministrstvo za okolje in prostor RS – ministrici Ireni Majcen, Direktoratu za vode in investicije – generalnemu direktorju Leonu Behinu ter Direkciji RS za vode – direktorju Tomažu Prohinarju. V tem pozivu so bili naslovniki pozvani, da pošljejo spisek aktivnosti o zagotavljanju poplavne varnosti v SSD v obdobju 2014–2018 ter terminski načrt bodočih aktivnosti na tem področju.
- Pisnega odziva ni bilo. Je pa po posredovanju Ljuba Žnidarja prišlo do sestanka, ki je bil 18. 4. 2018, na katerem so bili prisotni: Jože Kužnik, župan Občine Polzela, Ljubo Žnidar, poslanec v Državnem zboru RS, Branimir Strojanshek, župan Občine Braslovče, Leon Behin, direktor Direktorata za vode in investicije na MOP, Tomaž Prohinar, direktor Direkcije RS za vode, in Alenka Zupančič, vodja sektorja za območje Savinje. Razpravljali so o problematiki protipoplavne varnosti urbaniziranih območij ob reki Savinji v navezavi na že sprejet Državni prostorski načrt za ureditev Savinje za zagotavljanje poplavne varnosti urbaniziranih območij od Ločice do Letuša ob Savinji iz leta 2010. Vsi so bili enotnega mnenja, »da je realizacija zastavljenih ukrepov nujna in da je bil čas od sprejema uredbe do danes

predolg ter da bo treba ponovno najprej preveriti realnost izvedbe glede na prostor«. Dogovorili so se, »da se aktivnosti za realizacijo začnejo takoj, obseg predvidenih del bo razdeljen v tri faze. Začetek prve faze bo že v letu 2018 s pripravo projektne dokumentacije in sanacijo Podvinskega jezua ter dokončanje prve faze v letu 2021. Ocenjena vrednost teh del je devet milijonov evrov«.

(Pojasnilo avtorice članka: Krovni akt je Državni prostorski načrt ureditve poplavne varnosti v porečju Savinje Letuša–Ločica. Sprejet je bil leta 2010. K izvajanju tega akta mora pristopiti Direkcija RS za vode, denar pa bi moralo zagotoviti Ministrstvo za naravne vire in prostor RS. Občine Polzela, Braslovče in Šmartno ob Paki naročijo projektno dokumentacijo in pridobijo gradbeno dovoljenje.

Kot zanimivost še podatek: Direkcija Republike Slovenije za ceste je za ureditev Podvinskega jezua in v sklopu tega za zapornico na Strugi leta 2018 namenila 499.977,86 evra (kar tako ali tako spada k rednemu vzdrževanju).

Župan Občine Polzela Jože Kužnik je povedal: »Direkcija RS za vode je prek svojih koncesionarjev pristojna za ureditev strug rek, občina za ta dela ni pristojna. Četudi bi želeli ta dela sami izvajati, jih ne smemo. Ko smo pred 12 ali 13 leti skupaj z gasilci in Slovensko vojsko na lastne stroške poskušali očistiti del struge Ložnice, ki je poplavljala od Založ proti Grušovljam, me je zaradi tega poskusa doletela osebna kazenska ovadba.« Dodal je še: »Kot župan Občine Polzela si v prvi vrsti želim, da bi bila naša občina varen dom za vse nas.«

V želji, da bo dolina, ki nosi ime po reki Savinji, čim prej varen dom za vse nas, dodajam pesem, ki je ponos naše doline. Avtor besedila je Jože Perčič.

Savinjska dolina, domači moj kraj,
najlepša dežela, kar pomnim jih kdaj.
Po rajski dolini sprehajam se rad,
prek širnih poljan tja do logarskih trat.
Preko zelenih poljan hladen vetrič pihlja,
me spominja na dni, ko bil sem še mlad.
Tam pesmi najlepše hmeljarji pojo,
ko v soncu blesti se zeleno zlato.
V nebo se ovija ta čudežni sad,
prek širnih poljan tja do logarskih trat.
Preko zelenih livad tiha pesem doni,
me spominja na dni, ko bil sem še mlad.
Savinjska dolina, najlepši moj kraj,
cveteča, dehteča, kot mesec je maj.
Veselo kot ptica poletel bi rad
prek širnih poljan tja do logarskih trat.
Preko visokih planin sonce žarke prši,
me spominja na dni, ko bil sem še mlad.

Naj bo Savinja spet krotka in mila reka, ki bo s svojo podobo in tokom v nas prebujala le lepe občutke in spomine. Dolžnost vseh nas pa je, da ji izkazujemo ponižnost in spoštovanje.

Jolanda Železnik

Vključenost občinske uprave v času poplav

Zvok sirene o obveščanju občanov o splošni nevarnosti in aktiviranje civilne zaščite Občine Polzela je tudi za zaposlene v občinski upravi Občine Polzela pomembil takojšnjo vključitev vseh zaposlenih v aktivnosti za pomoč našim občanom.

Po navodilih poveljnika civilne zaščite so se pripravljali vsi pravni akti za izvajanje posamičnih ukrepov. Klicna številka občine je bila odprta ves čas tudi ob sobotah in nedeljah. Uradne ure za stranke so bile vse dni v tednu.

Aktivno smo sodelovali s Štabom civilne zaščite Celje, spremljali navodila Vlade RS in se po njih ravнали ter o tem obveščali občane z objavami na naši spletni strani, pisno pa tudi po pošti. Največ pozornosti je bilo namenjeno obveščanju o možnosti pridobitve različnih vrst pomoči. V ta namen so bili objavljeni obrazci za enkratno socialno pomoč in sklenjen dogovor, da v prostorih občine strokovni sodelavec centra za socialno delo sprejema vloge in nudi dodatne informacije.

Pomoč sta ponudili tudi humanitarni organizaciji Rdeči križ in Karitas, vlogo je oddalo 105 občanov. Vse te vloge so se pri nas evidentirale, vlagateljem je bila nudena pomoč pri izpolnjevanju obrazcev. Občani naj bi pridobili nepovratna sredstva v višini od 500 do 1500 evrov. Finančna pomoč bo dodeljena tudi s strani Občine Polzela kot enkratna socialna pomoč na podlagi pravilnika o dodelitvi socialne pomoči in iz županovega sklada.

Zaradi priprave podatkov o ocenjeni škodi na stanovanjskih, gospodarskih in infrastrukturnih objektih na tem območju je bil za občane pripravljen splošni obrazec o prijavi škode na objektih. Do zdaj je to vlogo oddalo 236 lastnikov stanovanjskih objektov in 26 lastnikov gospodarskih družb. Vzpostavljen je register poplavljenih objektov, ki služi tudi za posredovanje podatkov družbi Simbio, d. o. o., za pripravo sklepa o oprostitvi plačila odvoza odpadkov in družbi JKP, d. o. o., Žalec za oprostitev plačila čezmerne porabe vode v tem času (za-

radi čiščenja). Popisana je tudi škoda na infrastrukturnih objektih in plazovih. Na novo je aktiviranih 32 plazov v višinskem delu občine, na poplavljenem območju je poškodovano kanalizacijsko omrežje. Podatke o ocenjeni vrednosti škode je bilo treba oddati do 1. septembra 2023. Skupaj z JKP, d. o. o., Žalec, pa se pripravlja tudi načrt takojšnjega pristopa k sanaciji kanalizacijskega omrežja.

Lastniki stanovanjskih in gospodarskih objektov so bili pozvani tudi, da škodo prijavijo na obrazcih, prejetih s strani Ministrstva za obrambo RS, Uprave RS za zaščito in reševanje. Za izvedbo pregleda in opisa ter ocenjevanje škode posameznega objekta je imenovana delovna skupina (gradbenice, geodet, cenilec), ki bo lahko skupaj z lastniki pravilno ocenila škodo. Po pregledu izpolnjenega obrazca bo tega predpisno pregledala in potrdila komisija za ocenjevanje škode ter izvedla vnos v državni program Ajdo. Popisi na terenu se že izvajajo. Do zdaj so bili prednostno opravljeni samo ogledi stavb, v katerih bivanje ni bilo mogoče. S pomočjo civilne zaščite sta bila na parcele prizadetih postavljena dva bivalna zabojnika.

Aktivno smo vključeni tudi v postopek priprave projekta za izvedbo načrtovanih ukrepov po DPN Ločica-Letuš, postopek

je opisan posebej, pa tudi nadaljnji ukrepi glede na dejansko stanje nasipov po tem dogodku. Za izvedbo intervencijskih del na vodotokih, ki so v upravljanju in lasti države, je bila izdana Odredba koncesionarju – Nivo-eko, d. o. o., da takoj začne intervencijska dela in se s tem zavaruje življenje in varnost ljudi pred tovrstnim dogodkom.

Seveda pa gre največ angažiranosti in aktivnosti na terenu pripisati delavcem režijskega obrata. V času odstranjevanja posledic poplav je sodelovalo 11 delavcev režijskega obrata, vsi so opravljali delo tudi zunaj svojega delovnega časa, ob koncih tedna in med prazniki. Zadolženi so bi za polnjenje in razvoz poplavnih vreč, postavljanje cestnih zapor, odstranjevanje odpadkov in odvoz na začasno zbirno lokacijo, odstranjevanje naplavljenega mulja, bili so povsod tam, kjer so jih potrebovali.

Slišati je veliko očitkov, da ne naredimo nič, premalo, da nismo vidni. Verjemite, da se trudimo, vendar smo pri svojem delu omejeni z zakonskimi določbami, predvsem pa s finančnimi sredstvi. Vse potrebno bo mogoče izvesti samo s pomočjo in sodelovanjem države. Že izvajanje ukrepov za zagotavljanje delovanja lokalne gospodarske infrastrukture v izključni pristojnosti občine predstavlja velik finančni zalogaj.

Magda Cilenšek

▲ Na terenu so delo opravljali zaposleni v režijskem obratu.

Izredna seja občinskega sveta

Župan Občine Polzela Jože Kužnik je v četrtek, 24. avgusta 2023, na pobudo petih svetnikov sklical izredno sejo občinskega sveta Občine Polzela. Točka dnevnega reda je bila ena, in sicer: poplave 4. avgusta 2023, ukrepi in aktivnosti v zvezi s poplavno varnostjo.

Poleg svetnikov in strokovnih služb je bilo v avli gradu Komenda navzočih približno 50 ljudi, prizadetih v poplavi.

Uvodoma je župan izrazil sočustvovanje prizadetim in zahvalo vsem, ki so nesebično nudili pomoč. V nadaljevanju so bili predstavljeni ukrepi in aktivnosti na področju poplavne varnosti ter ukrepi in aktivnosti, vezane na konkretno poplavo. Občinski svet Občine Polzela je bil seznanjen s poročilom poveljnika Civilne zaščite in poveljnika Gasilskega poveljstva Občine Polzela.

Razpravljali so svetniki, župan pa je dal besedo tudi predstavnikom javnosti.

Svetniki so sprejeli sklep, da bo župan imenoval delovno skupino, ki bo proaktivno sodelovala pri pogovorih med občino in pristojnimi institucijami. Delovna skupina bo na vsaki seji občinskega sveta podala kratko delovno poročilo.

Občina Polzela bo proaktivno nadaljevala izvedbo državnega prostorskega načrta za ureditev Savinje za zagotavljanje poplavne varnosti urbaniziranih območij od Ločice ob Savinji do Letuša. V sodelovanju s Civilno zaščito in Direkcijo RS za vode ter koncesionarjem bo takoj začela izvajati aktivnosti za izvedbo nujnih sanacijskih ukrepov.

Izredna seja je bila namenjena poplavam ter ukrepom in aktivnostim v zvezi s poplavno varnostjo.

Dogovorjeno je bilo še, da bo v najkrajšem možnem času poskrbljeno za sestanek z ministrom ministrstva za naravne vire in prostor Urošem Brežanom in da bo občinska uprava preverila finančne možnosti za pomoč občanom, prizadetim v poplavah.

Več podrobnosti bo dogovorjenih na zboru krajanov naselij Breg pri Polzeli in Ločica, ki ga bo župan sklical v najkrajšem možnem času.

Na izredno sejo so bili vabljeni tudi predstavniki ministrstva za naravne vire in prostor ter Nataša Kovač in Dragana Cestič z Direkcije RS za vode, da bi zbrani iz prve roke dobili ključne informacije. Žal jih na sejo ni bilo.

Jolanda Železnik

Zbiranje finančne pomoči prizadetim v poplavah

Vedno bolj skrb zbujujoči vzorci naravnih nesreč zahtevajo našo pozornost in solidarnost. Zaradi uničujoče ujme mnogi občani trpijo zaradi izgub in škode, zato smo vzpostavili bančni račun za finančno pomoč prizadetim.

Vabimo vas, da nakažete donacijo ter tako pomagate ljudem, ki so izgubili domove in imetje.

PODATKI ZA NAKAZILO:

Prejemnik: Občina Polzela
TRR: SI56 0137 3010 0004 520
Sklic: SI00 730100-2023
Koda namena: CHAR
Namen: Pomoč ujma

Vaš prispevek bo neprecenljiv za olajšanje trpljenja prizadetih občanov in bo pomagal omogočiti ponovno vzpostavitev normalnega življenja. Vsak znesek šteje, zato se vnaprej zahvaljujemo za vašo velikodušnost.

Skupaj pomagamo graditi enotnejšo in sočutnejšo skupnost.

Občinska uprava Občine Polzela

Zbor občanov poplavljenih naselij

Ločica ob Savinji, Breg pri Polzeli in Zgornja Polzela

Na zboru občanov poplavljenih območij v Ločici ob Savinji, na Bregu pri Polzeli in v Zgornji Polzeli, ki ga je za petek, 1. septembra 2023, sklical župan Občine Polzela Jože Kužnik z namenom seznanitve občanov z izvedenimi aktivnostmi v času izrednih razmer zaradi poplavnega dogodka 4. avgusta 2023, je bilo prisotnih okoli 200 ljudi.

Po uvodnem pozdravu župana Jožeta Kužnika sta poročilo o delu v času aktivne zaščite in reševanja podala poveljnik Občinskega štaba Civilne zaščite Polzela Igor Pungartnik in poveljnik Gasilskega poveljstva Občine Polzela Lado Košec.

Koordinatorica civilne iniciative Saša Kovač je predstavila delo civilne iniciative in izrazila nekaj kritičnih besed na račun dela župana in občinske uprave v tem času. Povedala je, da so se na sestanku z ministrom za naravne vire in prostor Urošem Brežanom in direktorico Direkcije Republike Slovenije za vode Nežo Kodre dogovorili, da se začne sanacija nasipov na levem bregu Savinje še pred koncem septembra, pred tem pa bo Občina Polzela s svojimi izvajalci izvedla čiščenje rastja na najbolj kritičnih delih.

V odprti razpravi so občani izpostavili problematiko takojšnje sanacije nasipov na levem bregu Savinje, proaktivno nadaljnje sodelovanje Občine Polzela pri izvedbi Državnega prostorskega načrta (DPN) ureditve poplavne varnosti na

območjih od Letuša do Ločice ob Savinji ter problematiko meteornih voda in zamuljenosti. Beseda pa je tekla tudi o vodovodu, o čemer je nekaj pojasnil podal direktor Javnega komunalnega podjetja (JKP) Žalec Janez Primožič, ter o prostorskih aktih.

Župan Jože Kužnik je povedal, da delno sprejema kritiko na račun pomanjkljive komunikacije, poudaril pa je, da so v danih okoliščinah tako on kot zaposleni v občinski upravi naredili vse, kar je bilo mogoče. Dodal je, da je bil prisoten na terenu, ni pa se fotografiral in širil prisotnosti na družbenih omrežjih, saj ni želel promocije graditi v času nesreče. Župan je povedal tudi, da si v celotnem obdobju svojega županovanja aktivno prizadeva za poplavno varnost na območju občine, vendar žal na strani pristojnih državnih organov ni bilo razumevanja in posluha. Za ponedeljek, 4. septembra 2023, je sklical sestanek županov vseh občin Spodnje Savinjske doline z ministrom Urošem Brežanom in direktorico Direkcije Republike Slovenije za vode.

Župan Jože Kužnik je tudi obljubil, da bo Občina Polzela pristopila k pripravi projekta ureditve meteorne kanalizacije v poplavljenih predelih. Opravljena bo tudi analiza mulja, ki naj bi bil po mnenju zbranih kontaminiran.

Manuela Mlakar Podgoršek

▲ Zbor občanov poplavljenih območij je župan Jože Kužnik sklical z namenom, da občane seznanijo z aktivnostmi, ki so bile izvedene v času izrednih razmer.

Posegi na priobalnem zemljišču

Občina Polzela je s predstavniki Civilne zaščite, Direkcije RS za vode in njenim koncesionarjem, družbo Nivo eko, d. o. o., po poplavnem dogodku opravila ogled priobalnega zemljišča vodotoka Savinje. Pri pregledu je bilo ugotovljeno, da so znotraj priobalnega zemljišča zgrajeni objekti, postavljene medsosedske ograje, postavljeni kompostniki, zasajene žive meje ipd. ter da so na območju raznovrstne deponije odpadnih in odvrženih predmetov.

S strani Direkcije RS za vode smo bili posebej opozorjeni, da so skladno z Zakonom o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdrI-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl. US in 78/23 – ZUNPEOVE) na vodnem in priobalnem zemljišču prepovedane kakršne koli dejavnosti ali posegi, ki bi lahko ogrožali stabilnost priobalnih zemljišč ali zmanjševali varnost pred škodljivim delovanjem voda in ovirali normalen pretok voda.

Območje priobalnega zemljišča pri vodotoku prvega reda znaša znotraj naselja 15 metrov od meje vodnega zemljišča, zunaj območja naselja pa 40 metrov od meje vodnega zemljišča. Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je predhodno treba pridobiti mnenje pristojnega organa Direkcije RS za vode. Če bo potrebno, bodo uvedli inšpekcijske postopke za odstranitev omenjenega.

Da bi se izognili tem ukrepom, vas prosimo, da preverite, ali imate za navedene posege ustrezna dovoljenja, sicer vas prosimo, da objekte odstranite. Zeleni odpad in druge odvržene predmete pa odlagajte na za to določena mesta. Podrobno ravnanje z odpadki lahko najdete na spletni strani občine na povezavi <https://www.polzela.si/za-obcane/zbiranje-odpadkov/>.

Magda Cilenšek

Škoda po neurju - rok za oddajo obrazcev 11. 9. 2023

Obveščamo vas, da je občinska komisija za popis škode po neurju začela 19. avgusta 2023 ocenjevati škodo na stvareh zaradi posledic močnih neurj, ki so povzročila katastrofalne poplave, plazenje tal in druge posledice hudourniškega delovanja visokih voda (od 1. do 6. avgusta 2023). Na kontaktno številko, ki ste jo podali v prijavi, boste dan prej obveščeni o obisku komisije na terenu.

Občani, ki ste vlogo že prijavi na občinskem obrazcu "Poplave 2023", boste to storili še enkrat na predpisanem obrazcu "RS, Ministrstvo za obrambo, Uprava RS za zaščito in reševanje (št. sklepa: 844-30/2023-18-DGZR z dne 10. 8. 2023)". Obrazci za prijavo škode so objavljeni na spletni strani Občine Polzela, hkrati pa jih bo občinska komisija za popis škode imela na terenu.

Če vam je zadnje neurje oz. obilno deževje povzročilo škodo na stavbah ali kmetijskih zemljiščih, lahko škodo prijavite na predpisanih obrazcih, ki so na voljo na povezavi: <https://www.mojaobcina.si/polzela/novice/skoda-po-neurju---rok-za-oddajo-obrazcev.html> ali na sedežu občine v času uradnih ur Občine Polzela. Dodani so tudi posodobljeni šifranti/ceniki.

Škoda na stvareh se ocenjuje na:

- obrazcu 1 - kmetijska zemljišča,
- obrazcu 3 - uničen objekt,
- obrazcu 4 - delna škoda na objektih in
- obrazcu 5 - gradbeno-inženirska infrastruktura (transportna infrastruktura, industrijski cevovodi, vodni objekti in drugo).

Rok za oddajo obrazcev je do 11. septembra 2023.

Terenski ogled kritičnih lokacij v Občini Polzela

V četrtek, 24. avgusta 2023, smo si zaposleni na Občini Polzela podžupan Igor Pungarnik, v. d. direktorice občinske uprave Magda Cilenšek ter višja svetovalka za okolje in prostor Petra Siter skupaj s projektantom Vodnogospodarskega biroja Maribor (VGB) Timotejem Mišičem in Urbanom Jakopom na terenu ogledali kritične lokacije v Občini Polzela, kjer je 4. avgusta 2023 prišlo do poplav Savinje.

- Levi breg Savinje, območje nad Polzelskim mostom

Savinja je na daljšem odseku prelila obstoječo brežino. Voda je zalila poseljeno območje ob ulici Ob Progi. Ureditve struge je na tem odseku že izvedlo podjetje Nivo. V sklopu vzdrževalnih del je na tej lokaciji načrtovan še uvajalni nasip gorvodno, ki pa še ni bil izveden.

Vidne so poškodbe brežine struge, predvsem gorvodno na desnem bregu. Deroča voda je na daljšem odseku odplaknila obstoječe zavarovanje, odneslo je tudi del ceste.

- Naselje Ob Savinji med teniškim igriščem in avtocestnim mostom

Savinja je na daljšem odseku prelila obstoječi nasip na levem bregu in zalila širše poseljeno območje. Vidne so poškodbe obstoječega nasipa, ki ga bo treba sanirati in ustrezno nadvišati. Na levem bregu so v gmajni vidni številni ostanki

podrtih dreves in drugega plavja. Vidna so velika novonastala prodišča. Desni breg je na daljšem odseku močno erodiran, pojavile so se številne večje zajede.

- Industrijska cona Polzela

Savinja je praktično na celotnem odseku ob industrijski coni prelila obstoječi nasip. Poplavna voda je zalila objekte in avtomobile v industrijski coni. Zaradi lege so se znotraj cone pojavljale velike globine poplavne vode, ki je povzročila ogromno škode. Vidne so poškodbe nasipa na levem bregu, ki ga bo treba sanirati in ustrezno nadvišati. Pojavljajo se velika nova prodišča dolvodno od obstoječe drče.

Na terenu smo opazili številne spremembe v strugi. Pojavila so se nova erozijska žarišča in prodišča. Opaziti je veliko plavja, podrtih dreves in druge zarasti, ki lahko v primeru ponovnih visokih voda povzročijo poškodbe in povečajo nevarnost nove poplave.

Prvi ključni korak je, da se struga očisti. Vsaj delno je treba v prvi fazi sanirati zajede, ki se pojavljajo na kritičnih odsekih (poselitev).

Za projekt protipoplavne zaščite – DPN je nujno najprej posneti novo stanje. Na podlagi primerjave glede na stanje pred poplavami bo mogoče ugotoviti, kako nadaljevati projekt in katera območja prioritarno urejati.

Magda Cilenšek

Ureditev Savinje za zagotavljanje poplavne varnosti urbaniziranih območij od Ločice ob Savinji do Letuša

Poročilo o izvajanju projekta na izredni seji občinskega sveta Občine Polzela 24. avgusta 2023

Leta 2010 je bil sprejet Državni prostorski načrt (DPN) – Uredba o državnem prostorskem načrtu za ureditev Savinje za zagotavljanje poplavne varnosti urbaniziranih območij od Ločice ob Savinji do Letuša (Uradni list RS, št. 103/10 in 3/17).

Na podlagi DPN so bile na kritičnih odsekih Savinje izvedene ureditve v sklopu nujnih vzdrževalnih del v javno korist:

- 2019 – sanacija Podvinskega jezua,
- 2020 – obnovljena drča Ločica,
- 2022 – sanacija poškodovanih brežin (pred mostom v Parižljah).

V sklopu slovenskega Načrta za okrevanje in odpornost z Direkcijo RS za vode je Občina Polzela v letu 2022 skupaj z Občino Braslovče in Občino Šmartno ob Paki podpisala sporazum o skupni izvedbi investicije DPN Ločica–Letuš. Gre za evropski projekt, ki bo sofinanciran iz Načrta za okrevanje in odpornost, s ciljem zagotoviti poplavno varnost urbaniziranih območij na obeh straneh reke Savinje na odseku od Ločice ob Savinji do Letuša.

Gradnja predvideva okoli 10.200 metrov dolg odsek Savinje med Letušem in Ločico ob Savinji. Sklopi protipoplavnih ukrepov zajemajo rekonstrukcijo in nadvišanje protipoplavnih nasipov, izgradnjo novih protipoplavnih nasipov/zidov, širitev struge, čiščenje (preriv) prodišč ter stabilizacijo brežin.

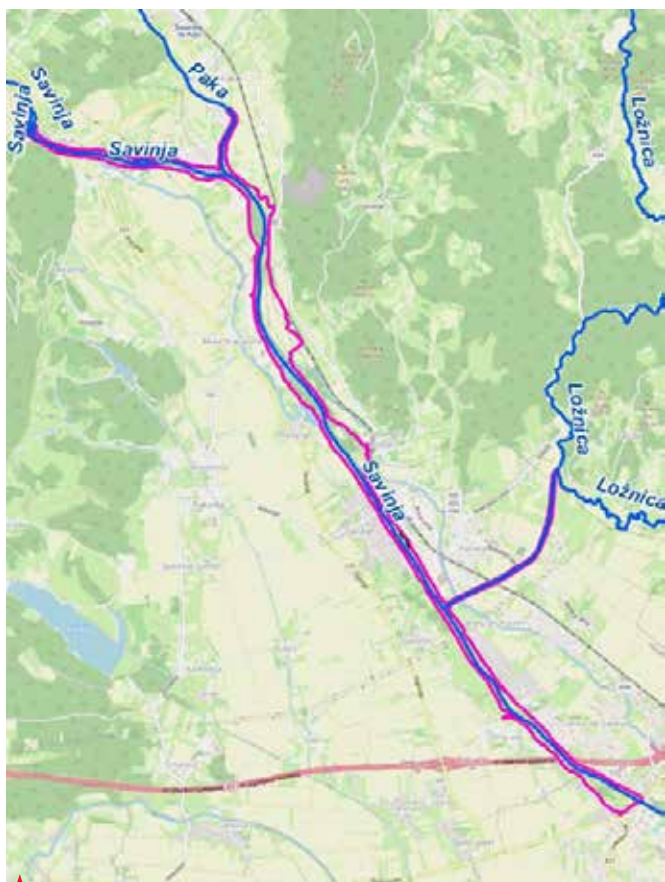

Investicijska vrednost projekta je ocenjena na okoli 25 milijonov evrov. Občina krije stroške projektiranja, ki jih država povrne. Za ta namen je bil 8. marca 2022 z Občino Braslovče in Občino Šmartno ob Paki podpisan sporazum o medsebojnem sodelovanju o razdelitvi nalog in delitev stroškov priprave tehnične in investicijske dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja. Vodilni partner je Občina Braslovče. Na podlagi izvedbe javnega naročila je bil za pripravo projektne dokumentacije izbran ponudnik Vodnogospodarski biro Maribor, d. o. o., iz Maribora. Vrednost JN znaša 1.214.800,36 evra z DDV, 45 % deleža Občine Polzela znaša 546.660,16 evra. Enak delež, 45 %, sofinancira Občina Braslovče, Občina Šmartno ob Paki sofinancira 10 %.

Naročnik investicije je RS, Ministrstvo za naravne vire in prostor, Direkcija RS za vode.

Pred poplavnim dogodkom, do 4. avgusta 2023, je bil projekt v fazi projektiranja rešitev. Projektne rešitve, kot tudi potrebne površine zemljišč za izvedbo za namen pridobivanja služnosti, stavbne pravice ali odkupa, je Občina Polzela že predstavila na predstavitvenih sestankih lastnikom tangiranih zemljišč.

Konec projekta je bil predviden za leto 2026.

▲ Območje obravnave DPN Ločica ob Savinji–Letuš

4. januarja 2023 sta Občina Polzela in Direkcija RS za vode, Sektor območja Savinje Celje, podpisali sporazum o izvajanju aktivnosti za izvedbo potrebnih postopkov za pridobitev stvarnih pravic na zemljiščih za gradnjo za projekt »Ureditev Savinje za zagotavljanje poplavne varnosti urbaniziranih območij od Ločice ob Savinji do Letuša – II. faza«.

Projekt predstavlja del ukrepov za zagotavljanje poplavne varnosti na podlagi DPN, na območju občin Polzela in Braslovče ter obsega izvedbo protipoplavnega zidu na desni strani brežine (Občina Braslovče) ter na levem bregu (na polzelski strani pred pariželskim mostom) izvedbo visokovodnega nasipa, protipoplavnega zidu in dvig javne poti JP 991542 preko krone visokovodnega nasipa. Z izvedbo ukrepov bi vzpostavili območje nadzorovanega poplavljanja in varovanja urbanih območij naselij Pariželj in Polzela. Gradnja ureditev II. faze je pogoj za gradnjo Polzelskega jezua.

Do poplavnega dogodka je bil projekt v postopku recenzije.

▲ Območje obravnave DPN Ločica ob Savinji–Letuš – II. faza

Po poplavnem dogodku 4. avgusta 2023 bo treba vse predvidene aktivnosti ponovno preveriti glede na spremenjeno stanje struge in brežin.

Petra Siter

Poplave v avgustu 2023

Da, Savinja ... Zbuja mi lepe spomine na rosno mladost. Po končani košnji ali obračanju sena na travniku blizu Savinje se je skok v vodo resnično prilegel. Vlil ti je tudi novo energijo in voljo do nadaljnjega dela na vročini ob sušenju sena. Otroci smo izkoristili vsako priložnost za kopanje, marsikdaj nas tudi zelo mrzla voda ni motila, tako da odrasli nikakor niso razumeli naše zagnanosti. A Savinja je bila takrat za nas nekaj najlepšega.

Zakaj, Savinja, danes tako? Nimaš posluha za tebi bližnje prebivalce. Tvoje stoletne vode so vse prepogoste. Smo ti prišli preblizu? Ali je le človeški spomin tako kratek? Na tvoje zgodovinsko poplavljanje smo skoraj pozabili. Marsikateri trud pri odpravi posledic je bil zaman, saj si kaj kmalu poskrbela, da je šlo vse po starem kljub obsežni regulaciji.

Ata Google vse ve, pa sem ga malo povprašal, kako pogoste poplave so bile v preteklosti. Kar naprej se je kaj dogajalo na območju vse od zgornjega toka mimo nas proti Celju in Laškem. Dobro so nam še znane poplave za 1. november 1990, potem pa si še tudi večkrat opozorila nase. Nihče pa si ni predstavljal tvoje moči, ki si nam jo pokazala v začetku tega meseca.

In kaj se je dogajalo v petek, 4. avgusta?

Opozorilo gasilcem iz Regijskega centra za obveščanje Celje (ReCO Celje):

- 03.31: Razglašen je rdeč alarm za možnost poplav. Spremljate situacijo.
- 06.55: Zahteva regijskega centra, da se takoj na območju ob Savinji v celotnem toku prožijo sirene z opozorilom za nevarnost.

Sledilo je aktiviranje štaba Gasilskega poveljstva Občine Polzela (GPO) na lokaciji PGD Ločica ob Savinji. Kaj to pomeni? Klici občanov na številko 112 se preusmerijo na našo gasilsko številko, štabno vodenje intervencije, 24-urna prisotnost, razporejanje in koordinacija

intervencijskih enot, beleženje vseh aktivnosti, načrtovanje aktivnosti ter načrt za naslednji dan in izvajanje vse drugih aktivnosti, ki so potrebne za čim uspešnejše delo.

V nadaljevanju je potekalo:

- Polnjenje vreč s peskom se je izvajalo na dveh lokacijah: silos Polzela in PGD Ločica ob Savinji. Sledil je razvoz vreč. Poraba peska ok. 35 ton.
- Reševanje ujetih oseb na območju industrijske cone s pomočjo reševalnega čolna, Gasilske enote širšega pomena (GEŠP), Poklicne gasilske enote (PGE) Celje. Aktivirali smo jih prek Gasilske zveze Žalec in Savinjsko-Šaleške regije. Reševali smo več kot 50 oseb, skoraj polovico iz industrijske cone. Samo v enem podjetju je bilo ujetih 16 delavcev. Uspešno smo reševali tudi s pomočjo kmetijske mehanizacije (traktorjev) in potem je sledil prevoz oseb v športno dvorano na Polzelo.
- Usmerjanje prometa zaradi zalite avtoceste in poškodbe na mostu čez Savinjo.
- Ob 18.45 začetek evakuacije celotnega poplavnega območja zaradi večje nevarnosti poslabšanja vremenskih razmer.
- Nočno dežurstvo gasilskih enot – prisotnost gasilcev na lokaciji v domu PGD Ločica in Polzela vso noč.

In v poteku sanacije še:

- Zagotavljanje potrebnih gasilskih enot iz Gasilske zveze Žalec in drugih gasilskih enot iz vse Slovenije, zagotavljanje tehnike s strani kmetov ter drugih gradbenih in komunalnih organizacij, vodenje in koordinacija gasilskih in drugih ekip pri sanaciji, razporejanje prostovoljcev.
- Razdeljevanje hrane in pijače intervencijskim ekipam, ki nam jo je zagotovila Civilna zaščita in razni donatorji.

Vsega skupaj je evidentiranih 321 lokacij, na katerih smo izvajali intervencije. Od tega šest plazov v Andražu, enkrat nujna medicinska pomoč in enkrat pokrivanje strehe. Na posameznih lokacijah smo bili gasilci s podporo druge mehani-

➤ Poveljnik GPO Polzela Lado Košec

zacije prisotni tudi večkrat. Vsekakor pa je treba še posebej omeniti evakuacijo, ki se je izvajala v večernih urah prvega dne zaradi povečanja nevarnosti na celotnem ogroženem območju.

V Ločici so bile poplavljenе skoraj v celoti ulica Ob Savinji, Rimske terase, Travnjska cesta, Prečna cesta in delno tudi Sončna cesta. Na Bregu delno Savinjska cesta in na Polzeli ulica Ob progji.

S strani gasilcev je pri sanaciji sodelovalo:

- 44 prostovoljnih gasilskih društev (PGD), prenekatera tudi z dvema ali celo s tremi enotami:
 - o 3 domači PGD – Andraž nad Polzelo, Ločica ob Savinji in Polzela,
 - o 21 PGD iz GZ Žalec – GPO Tabor, Vransko in Žalec,
 - o 20 PGD iz Posavske in Gorenjske regije ter tudi od drugod.
- Na lokacijah, kjer je prišlo do razlitja kurilnega olja, smo sodelovali s Poklicno gasilsko enoto iz Celja (PGE), ki ima koncesijo za to območje. Skupaj je bilo opravljenih 11 intervencij.
- Prav tako smo prek intervencij in sanacije prepoznali, kje je pomoč še posebej potrebna, ter pomagali starejšim in bolnim. Včasih je tudi le lepa beseda dovolj. V posameznih primerih smo vzpostavili povezavo s centri za socialno delo oziroma drugimi pristojnimi organizacijami.

Omeniti je treba tudi Jamarsko reševalno službo – ekipo jamarjev iz vse Slovenije, kontaktirali so nas iz Škocjana.

Vključena mehanizacija pri poplavah in sanaciji:

- s strani kmetov: traktorji, cisterne, plugi, nakladači, prikolice ...,
- s strani gradbenih podjetij: tovornjaki, kombinirke, bagri ...,
- Dars: kamioni,
- Voma: čiščenje kanalov, odvoz smeti ...,
- Voc: dovoz gramoza za polnjenje vreč, čiščenje kanalov ...,
- Komunalno podjetje: čiščenje kanalov ...

Na seznamu je kar 41 posameznikov in podjetij, ki so po naši evidenci opravili 1839 ur.

Tu so sodelovali še posamezniki, ki so se s stroji sami aktivirali oz. na zaprosilo prizadetih lastnikov, za katere nimamo podatkov. Tudi režijski obrat občine v zgoraj navedenih številkah ni zajet.

Ocenjujem, da je bilo skupno opravljenih več kot 2500 ur.

Treba je razmisliti, kako pristopati do prej omenjenih sodelujočih, saj je trenutno evidentirano število opravljenih ur z mehanizacijo enega podjetja celo 360 ur. Gre za strošek porabe goriva, uničene opreme in možnosti potencialnega aktiviranja še kdaj, za kar pa je jasno, da si tega ne želimo.

Pregled opravljenih ur gasilcev in tehnike:

- 9052 ur moštva,
- 1808 ur z vozili.

V intervencijah in sanaciji je sodelovalo v desetih dneh 1098 gasilcev. To je seštevek vseh gasilcev po dnevih, kar pa pomeni, da je bilo vsak dan prisotnih povprečno 110 gasilcev.

Delovanje muljnih in potopnih črpalk, elektro agregatov, vodnih sesalnikov in druge opreme pa se meri tudi v več tisoč urah.

Gasilci naše posredovanje ob intervencijah ovrednotimo po ceniku Gasilske zveze Slovenije. Za te poplave stro-

šek gasilske intervencije znaša 751.525 evrov, od tega v višini 317.309 evrov odpade na nas, gasilce GPO Polzela. Za celoten strošek intervencij in sanacije pa je znesku interveniranja gasilcev treba prišteti še vse neovrednoteno.

Znesek poškodb na strojih in opremi ter uničena oprema je do zdaj 30.081 evrov. Po pregledu vse opreme in ovrednotenju poškodb na vozilih bo ta strošek še nekoliko višji.

Večji stroški pa so v tem času nastali tudi po posameznih PGD-jih. Če je nekemu na gradbeni mehanizaciji primanjkovalo goriva, smo mu ga dostavili. Nismo se spraševali, kdo bo to plačal, ampak smo na Petrolu pokazali svojo gasilsko kartico.

Prek našega štaba je pomoč ponudilo 114 prostovoljcev, ki smo jih v večini primerov razporedili na mesta potrebne pomoči. Pri nas evidentirani so pomagali od enega do treh dni. Vem, da je to število prostovoljcev preskromno, ker je delovala tudi pomoč med sosedi, prijatelji in tudi med krajani, ki so se morda le bežno poznali ali pa tudi ne. Ti pa se seveda niso nikjer evidentirali.

Želim se zahvaliti tudi mnogim donatorjem in tistim, ki so nam nudili drugo pomoč. Vse od prehrane, kot na primer dostava 170 pic in palete vode. Nam nudili na razpolago vozila za opravljanje gasilskih in drugih dejavnosti na terenu, prav tako doniranje gramoza, dostava in še dodatna prehrana v štabu, čaj, kava in vsa druga manjša pozornost.

Intervencija je bila v širšem smislu končana 15. avgusta 2023. Vsakodnevno pa še potekajo razne aktivnosti v smislu čim hitrejšega prehoda v normalno življenje vseh prizadetih. Za prehod v dokaj normalno stanje v industrijski coni pa bo potrebno še kar nekaj aktivnosti in dobre volje.

Prepričan sem, da si bomo gasilci, prizadeti ob poplavi in skratka vsi občani to razdejanje Savinje dobro zapomnili po trajanju intervencij, veliko mulja in prečrpane vode. Po gmadi poplavljenih predmetov in veliki materialni škodi. Poplavljeni pa še zlasti po stresni situaciji, ki so jo ob tej naravni nesreči doživeli.

Gasilci smo ob končanju posamezne intervencije najbolj veseli, če lahko zaključimo, da je bila intervencija uspešna. Uspeh teh poplav zagotovo je to, da ni bilo poškodovanih ali še česa hujšega in da smo občanom v danih okoliščinah in zmožnostih pomagali čim hitreje. Vsem hkrati, kljub požrtvovalnim in strokovnim ekipam, žal ne gre. Za preprečevanje takšnih dogodkov pa se moramo voditi upreti na drugačen način. Novo upanje nam vliva zahvala in hvaležnost občanov, ki nam je bila velikokrat izražena. Nepremišljene besede s terena bodo kmalu pozabljene, saj se je treba zavedati, da nekdo, ki ima vse poplavljen, v svoji prizadetosti pove tudi kaj prehitro.

Zdaj se vrača vse skupaj v kolikor toliko normalno življenje, poplavljenost stanovanja se počasi sušijo. Kakšno poplavljenost ploščo z izolacijo bo kmalu nadomestila nova plošča, a strah poplavljenih ostaja. Pred občino in državo je zdaj obdobje, da v čim krajšem času postorita vse, da se stvar ne ponovi. Pred vsemi nami v širšem smislu pa je obdobje, da se izboljšamo, kjer smo opazili pomanjkljivosti.

Gasilci smo hvaležni za dobro sodelovanje z vodstvom Občine Polzela, Štabom CZ Občine Polzela, v tej strukturi smo tudi gasilci. Je pa treba iz izsledkov delovanja v celotnem času intervencije zaključiti, kje je bilo sodelovanje dobro in kje ga je treba nadgraditi, ter si jasno določiti zadolžitve in obveznosti v smislu kratice NNNP – nič nas ne sme presenetiti.

Vsem, ki ste kakor koli prispevali pri reševanju teh katastrofalnih razmer, se v imenu gasilcev najlepše zahvaljujem.

Spoštovani občanke in občani, z velikim pričakovanjem vas vabimo v naše vrste. Leta niso pomembna, pomembna pa je dobra volja. Prepričani smo, da več rok naredi več, kot tudi več glav več ve.

NA POMOČ!

Lado Košec, poveljnik GPO Polzela

Poročilo poveljnika Občinskega štaba Civilne zaščite Polzela

Civilna zaščita je namensko organiziran del sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Deluje pod okriljem Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje, ki spada pod Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije. Enote in službe Civilne zaščite se praviloma organizirajo, kadar nalog zaščite, reševanja in pomoči ni mogoče opravljati s poklicnimi ali prostovoljnimi reševalnimi službami.

Občinski štab Civilne zaščite je s sklepom imenoval župan in šteje sedem članov. Dva člana sta s področja zdravstva, dva s področja gasilstva in trije člani z drugih področij. Naš štab je vključen v Štab Civilne zaščite za Zahodno Štajersko s sedežem v Celju, vanj je povezanih 33 občinskih štabov. Delo vodstva in posameznih članov štaba Civilne zaščite je odvisno od trenutnih potreb, zato smo tudi v času poplav izvajali različne naloge.

Štab Civilne zaščite Polzela je delo začel v četrtek, 3. avgusta 2023, ko smo slišali vremenske napovedi. Poklicali smo vsa prostovoljna gasilska društva in jih opozorili, naj se pripravijo v smislu nabave protipoplavnih vreč in peska za polnjenje teh. Izkazalo se je, da so gasilci veliko vreč razdelili občanom že nekaj tednov prej, ko so že bila neurja, predvsem v Andražu nad Polzelo. V trgovini Kmetijske zadruge Polzela smo prevzeli vreče, popoldne pa smo nabavili še pesek.

V petek, 4. avgusta 2023, je poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije Srečko Šestan aktiviral državni načrt zaščite in reševanja ob poplavah. Zato smo tudi v naši občini takoj aktivirali delni načrt zaščite in reševanja ob poplavah. Istočasno smo z uredbo aktivirali tudi Občinski štab Civilne zaščite Polzela.

Z gasilskimi ekipami vseh treh naših društev smo takoj začeli pomagati ob-

čanom. Zaradi velikega povpraševanja po protipoplavnih vrečah smo prosili štab v Celju, da so nam dali še 2000 vreč. Gasilci so jih polnili s peskom, ko smo v petek popoldne v Kamnolomu Andraž dobili še 20 ton peska.

V petek smo izdali še uredbo o evakuaciji občanov s poplavnega območja. Skupaj z gasilci, Krajevno organizacijo Rdečega križa in Karitas smo začeli z nastanitvami ljudi v veliko športno dvorano in planinski dom na Gori Oljki. Poskrbeli smo za ustrezno količino vode in topel obrok. V noči s petka na soboto je v športni dvorani prenočilo 70 občanov, na Gori Oljki osem občanov, veliko pa jih je odšlo k svojim sorodnikom in prijateljem. V soboto zjutraj so se občani po zajtrku začeli vračati na svoje domove.

Ker smo pričakovali, da bodo uničujoče poplave povzročile ogromno škode, smo tudi vedeli, da bo ogromno odpadkov. Kar najhitreje je bilo treba te odpadke odvažati v zbirni center v Celje, pri čemer smo imeli veliko pomoč pri Simbiu, pomagali pa so tudi prevozniki Darsa in zasebniki, seveda s pomočjo zaposlenih v režijskem obratu naše občine. Organizirali smo dve začasni odlagališči odpadkov, in sicer v zgornjem delu Polzele ter pri nogometnem društvu na Bregu. Odpadke so iz začasnih odlagališč odvažali vse dneve, tudi med prazniki. Prav tako smo poskrbeli za posebne odpadke, tj. pokvarjena živila. S podjetjem Koto smo se dogovorili, da so nam pripeljali posebne vrste zabojnik in ga postavili v Zbirni center Andraž.

Prvi dan poplav je bilo veliko mostov čez Savinjo zaprtih. Tudi naš most, ki so ga potem v soboto le odprli. Zaradi zaprtosti avtoceste je ves promet med Mariborom in Ljubljano potekal skozi Polzelo in je bila po vseh naših cestah strašna gneča. Zato smo člani Civilne zaščite priskočili na pomoč in usmerjali promet, kjer je bilo največ tujcev.

Poveljnik Občinskega štaba Civilne zaščite Polzela Igor Pungartnik

S humanitarnimi organizacijami smo začeli zbirati hrano, pijačo, higienske pripomočke, oblačila in posteljnino ter v športni dvorani naredili začasni zbirni in razdelitveni center. Humanitarno pomoč so prinašali od vsepovsod. Večjo količino smo najprej prejeli iz Šentjurja (dva kombija), pozneje iz Novega mesta še šest kombijev (ok. 12 ton) in še iz drugih krajev Slovenije. Med drugim smo dobili tudi prve razvlaževalnike. Do zdaj smo jih dobili in razdelili že blizu 90. Njihovi donatorji so fizične osebe, Institut Jožef Stefan, Malteški viteški red, Hrvaški Karitas, Rdeči križ Hrvaške, Lionsi, Štab Civilne zaščite Celje.

Za zbiranje denarne pomoči smo TRR-ju občine dali poseben sklic in namen, da lahko občani in podjetja donirajo tudi denarna sredstva. Dogovorili smo se tudi s Centrom za socialno delo Žalec, da so od 16. do 18. avgusta 2023 imeli začasno pisarno na Polzeli. Tako občanom ni bilo treba odhajati v Žalec ter tam prijavljati škode in se vpisovati za pomoč.

Seveda nismo pozabili na razkuževanje. Povezali smo se z NIJZ, kjer smo dobili strokovne nasvete, kako in kaj. Pozneje so nam strokovno razkuževanje ponudili s strani Štaba Civilne Celje. V torek, 22. avgusta, in sredo, 23. avgusta 2023, so profesionalci razkužili okoli 200 stanovanjskih objektov.

Obveščanje občanov je potekalo prek spletne strani in Facebooka občine,

razdelili pa smo še dodatnih 400 letakov v vse poplavljene ulice. Občane smo obveščali o načinu doniranja denarnih sredstev, odvozu kosovnih odpadkov, deponijah in odvozu mulja, aktivnostih glede razkuževanja, načinu prijavljanja o popisu škode, prijavljanju prostovoljcev za pomoč na dan solidarnosti itd.

V ponedeljek, 14. avgusta 2023, ko je bil dela prost dan in ga je vlada poimenovala dan solidarnosti, se je za pomoč našim občanom prijavilo 54 prostovoljcev. Poleg domačinov so prišli iz Maribora, Šentjerneja, Trebnjega in Prebol-

da. Spletna aplikacija, kamor naj bi se prostovoljci prijavljali, do takrat ni bila uporabna. Zato smo se lahko zanašali samo na svoje prijave. Za vse prostovoljce je bila organizirana pijača in prehrana. Prav tako so bili toplih obrokov deležni tudi vsi drugi prostovoljci, ki so od začetka pomagali na takšen ali drugačen način. V vsem tem času, od 4. do 24. avgusta, je pomagalo več kot 800 prostovoljcev.

S strani štaba Civilne zaščite in občine smo na državne organe poslali že veliko zahtev za začetek čiščenja kanala

reke, čiščenja brežine reke in ureditve nasipa. Vsem občankam in občanom pa svetujemo, da v primeru takšnih poplav najprej poskrbijo za svojo varnost, kar se je v določeni meri že pokazalo, saj do zdaj še ni bilo resnejših poškodb, kaj šele žrtev. Morajo pa razmisliti tudi v tem smislu, da še sami postorijo določene aktivnosti, da se to ne bo ponovilo. Predvsem priobalni prebivalci reke Savinje, ki so prelivni kanal uporabili za svoje namene, morajo to popraviti.

Igor Pungartnik, poveljnik OŠ CZ Polzela

Priporočila NIJZ: razkuževanje objektov in okolice po poplavah

Razkuževanje prostorov se priporoča, da se preprečijo okužbe z mikroorganizmi. Pred razkuževanjem je treba prostore prezračiti ter odstraniti opremo in predmete. Predmete očistite z vodo in čistili, tla in stene pa z vodno cevjo.

Razkužiti je treba tla, stene in vse predmete, ki ste jih odstranili iz prostorov. Pri tem priporočamo ustrezna razkužila (npr. klorove preparate), ki naj bodo pripravljena in uporabljena po navodilih proizvajalca. Več informacij o

pripravi razkužil najdete na <https://nijz.si/wp-content/uploads/2023/08/priprava-razkuzila.pdf>. Očiščene in razkužene prostore nato prezračite, ogrejte in posušite.

Pri tem naj bo poskrbljeno za varnost vseh, ki so udeleženi pri čiščenju. Pravilna zaščita pri čiščenju so rokavice, zaščitna obleka, škornji. Za prostore, ki so bili dlje časa zaprti (več dni) in se je že razvila plesen, predlagamo tudi zaščitni plašč in masko FFP3. Pri čiščenju naj pomagajo le zdrave osebe, torej

osebe, ki imajo dobro imunost, saj so možne okužbe v primeru zaužitja ali stika s kožo. Prav tako naj ne čistijo otroci, nosečnice in starejši, ker so prav tako bolj ogroženi, zaradi svojih fizioloških lastnosti. Čistijo naj tudi ne osebe, ki bi imele kakšno odprto rano.

Za dodatna vprašanja smo vam na voljo prek elektronskega naslova poplave@nijz.si in telefonske številke 01 244 17 29, vsak delovni dan med 9. in 15. uro.

Prostore prezračimo.

Iz prostorov odstranimo opremo in predmete ter jih očistimo, operemo s čisto vodo in čistili.

Z vodno cevjo očistimo tla in stene s čisto vodo.

Razkužimo tla, stene in predmete, ki smo jih predhodno odstranili iz prostorov. Uporabljamo ustrezno razkužilo (npr. klorove preparate).

Čistila in razkužila pripravimo in uporabimo po navodilih proizvajalca.

Očiščene in razkužene prostore prezračimo, ogrejemo in posušimo.

Ko so prostori, police, oprema čisti in suhi, lahko živila vrnemo na prvotno mesto.

Prostovoljci stopili skupaj in nesebično pomagali

Da skupaj zmorejo več, so tudi po poplavih dokazali polzelski prostovoljci. Člani Krajevne organizacije Rdečega križa in Karitas Polzela pod koordinatorstvom štaba civilne zaščite so skrbeli, da polzelska športna dvorana v dneh po poplavih ni bila prazna. Donatorji z vseh koncev Slovenije so vanjo tudi po zaslugi ugleda in razvejane mreže polzelskih prostovoljcev vozili takšno in drugačno pomoč. Čeprav zbirni center ne deluje več v telovadnici, prostovoljki Olga Hočevnar in Zdenka Jelen pravita, da je pomoči še dovolj. Preselili so jo le v druge občinske prostore.

Samo v času najinega pogovora je Hočevnarjevi telefon zvonil dvakrat. »V teh dneh namreč le še malo manjka, pa bo pregorel,« je malo v šali in malo zares povedala predsednica polzelske krajevne organizacije Rdečega križa **Olga Hočevnar**. Prvo, kar 11 ton težko pošiljko, so že takoj v nedeljo po poplavih pripeljali prostovoljci dobrodelne organizacije Srčni lev iz Novega mesta. Na Polzelo so dostavili pomoč v obliki odej, brisač, hrane, čistil in drugih pripomočkov. Odzvali so se tudi drugi, kot so Institut Jožef Stefan, Leo klub Mavrica Celje, domači kmetje, Ambrož Vahen Kralj iz Celja, prostovoljci iz Svetega Jurija ob Ščavnici in številni drugi. Seveda je tukaj še pomoč obeh krovnih organizacij, torej žalskega območnega združenja Rdečega križa in celjske škofijske Karitas.

Ključna je povezanost

Predsednica polzelskega krajevnega združenja Rdečega križa Olga Hočevnar, sicer predana prostovoljka, ki si je v teh letih ustvarila bogato mrežo poznanstev, je neizmerna hvaležna za vsakršno pomoč. Kot vedno znova rada poudari, je ključna pri vsem tem povezanost. »Skupaj zmoremo veliko več. Najprej je pomembno, da smo trdno povezane domače dobrodelne organizacije. Le tako lahko uspešno navezujemo stik z donatorji, ki nam zaupajo in se vedno znova odzovejo našim prošnjam. V teh težkih časih ni pomembno, kje je kdo. Takšna vprašanja pustimo ob strani. Pomembno je le, kako kdo pomaga.«

Pomoč še na voljo

Na Polzeli je pri razdeljevanju pomoči sodelovalo 50 prostovoljcev, starih od 10 do 85 let. Hočevnarjevo še posebno veseli, da je bilo med njimi ogromno mladih, s čimer so dokazali, da jim je mar za sočloveka. Zbirno središče v veliki telovadnici so po 14 dneh delovanja morali zapreti. Zalogo, ki je še ostala, so zato preselili med drugim tudi v prostore Karitas. Predsednica polzelske Karitas **Zdenka Jelen** opaža, da se razmere počasi na srečo umirjajo, a pomoči imajo še nekaj na voljo. Zato vse, ki so bili prizadeti v poplavih in jo potrebujejo, poziva, da navežejo stik bodisi s polzelsko Karitas bodisi z Rdečim križem.

Špela Ožir

▲ Pod koordinatorstvom štaba civilne zaščite so člani KO RK Polzela in Karitas Polzela v zbirnem centru skrbeli, da je pomoč dosegla tiste, ki so jo potrebovali.

Dragi in spoštovani starši,

šolske počitnice so bile za nekatere učence čas brezskrbnega oddiha in novih doživetij, kar nekaj družinam v naši skupnosti pa so prinesle nemir, skrb in poplavljeni imetje. Ker vemo, da morajo določeni, zaradi posledic ujme, energijo in finančne zmožnosti vlagati v sanacijo doma, želimo ponuditi pomoč pri zagotavljanju šolskih potrebščin. Trenutno stopamo v stik z donatorji in organizacijami, ki nam lahko pri tem pomagajo, a moramo za učinkovito pomoč pridobiti informacijo o vaših potrebah.

Zato, dragi starši, če ste utrpeli škodo v poplavih in za svoje otroke potrebujete še kakršne koli šolske potrebšchine (delovne zvezke, zvezke, pisala, peresnice, torbe ...), vabimo, da se čim prej oglasite šolski svetovalni službi (Katji Čeh in Lei Tomšič, 03 703 31 14, katja.ceh@osnovna-sola-polzela.si, lea.tomsic@osnovna-sola-polzela.si).

Hkrati obe svetovalni delavki sporočata, da sta za vas ali vaše otroke na voljo za pomoč v obliki pogovora in razbremenjevanja pri spoprijemanju s skrbmi ali duševnimi stiskami.

Vse dobro vam želimo in vas lepo pozdravljamo.

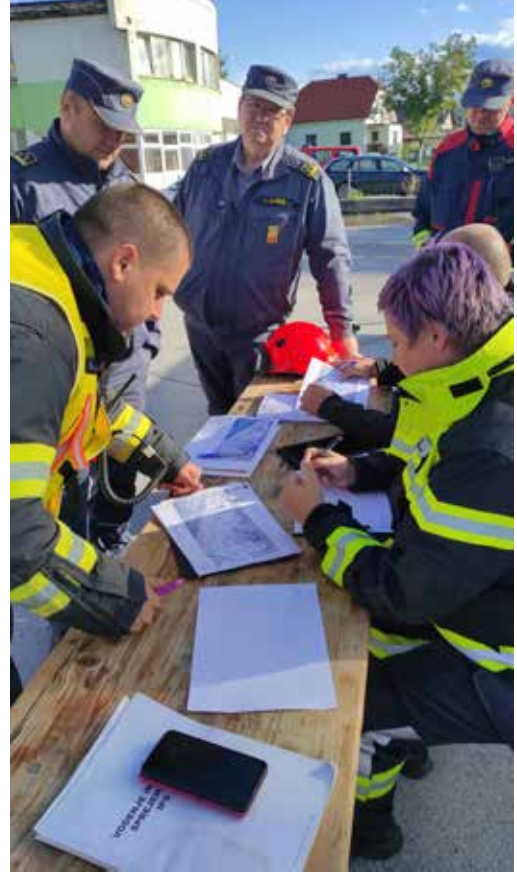
Kolektiv OŠ in Vrtca Polzela

Poplava v Občini Polzela skozi objektiv

Kmetijska zadruga nudila pomoč

Kmetijska zadruga (KZ) Polzela je s svojimi člani nemudoma priskočila na pomoč pri zadnjih poplavah, ki so prizadele Slovenijo, zlasti našo bližnjo okolico. Sodelovala je z Občino Polzela, gasilskimi društvi in Civilno zaščito pri zagotavljanju opreme, ki so jo reševalne skupine potrebovale na prizadetih območjih.

Kmetje, ki so večinoma tudi člani KZ Polzela, so nesebično odložili obveznosti na svojih kmetijah ter s svojo mehanizacijo in orodjem pomagali pri odstranjevanju posledic poplav. S traktorji, deskami, nakladači, bagri, prikolicami, cisternami in gozdarskimi prikolicami so odstranjevali, nalagali in črpali mulj, zemljo in naplavine ter odvažali vse, kar je bilo poplavljen in uničeno.

KZ Polzela je organizirala akcijo zbiranja krme za prizadete kmetije v Zgornji Savinjski dolini. Pozvala je vse svoje člane in druge kmete, da po svojih najboljših močeh pomagajo v obliki krme kmetijam iz Zgornje Savinjske doline, ki so ostale brez krme za živino. Kar nekaj krme so naši kmetje že dostavili prizadetim kmetijam, zbiranje pa poteka še naprej.

Na tem mestu pa bi bilo smiselno opomniti, da smo kmetje, ki smo nesebično pomagali s svojo mehanizacijo, tisti, ki se bomo z isto mehanizacijo vrnili in vozili na vseh teh cestah in ulicah tudi takrat, ko ne bo več čiščenja ter bomo imeli svoja dela na njivah in travnikih. Lepo pa bi bilo, da bi se tudi malo solidarno »potrpele« v času gnojenja ali ko se kakšna cesta malo umaže oziroma potekajo sezonska dela ob poznih ve-

černih ali zgodnjih jutranjih urah, praznikih in nedeljah. Tako bi nam kmetom omogočili opravljanje našega rednega dela, saj ga zaradi njegove narave opravljamo takrat in na način, kakršen je tisti čas najprimernejši.

Ta zadnji dogodek nam je dokazal, da skupaj zmoremo premagati vse ovire in težave.

Dimitrij Gračner in Gregor Jezernik

Gasilci in kmetje so stopili skupaj in nesebično pomagali s svojo mehanizacijo.

Pomoč prišla iz celotne Slovenije

Prizadeta podjetja takšne škode ne pomnijo

Po prvih grobih ocenah Gospodarske zbornice Slovenije so poplave povzročile za več kot 400 milijonov evrov škode na gospodarstvu. Gre za škodo na stavbah, opremi in materialu ter tudi zaradi izgube prihodka, saj marsikje proizvodnje ne bodo mogli zagnati še več tednov ali celo mesecev. A tovrstna ocena škode še ni dokončna. Kot pravijo v gospodarski zbornici, bi ta lahko bila še bistveno višja.

Poplave so močno prizadele tudi podjetja v Poslovni coni Ločica, ki jo je tisti usodni petek, 4. avgusta 2023, zalila Savinja. Lastniki in zaposleni tamkajšnjih podjetij so zgodaj zjutraj hiteli, da bi rešili, kar se je dalo, a narasla voda ni prizanašala. Posledice ujme so dobro vidne še mesec dni po poplavi, ko se podjetja počasi poskušajo znova postaviti na noge.

Poplavljen poligon

Predsednik Združenja šoferjev in avtomehanikov Savinjske doline Milan Pečnik ocenjuje, da je na poligonu in tamkajšnji spremljajoči infrastrukturi za več kot 500.000 evrov škode. »Narasla voda je zalila celoten poligon. V upravni stavbi je bila visoka štiri metre. Narasla Savinja je strgala 600 kvadratnih metrov velik sotor. Uničila je letno kuhinjo z manjšim predprostorom. Uporabna ni niti več ograja, ki jo bomo morali zamenjati. Uničeno je praktično vse,« pravi Pečnik, ki bo vesel že, če jim bo do decembra uspelo odstraniti ves mulj. Ta je namreč na pol metra debelo prekril vse zemljišče. Da bodo prostovoljci tako nesebično priskočili na pomoč, si predsednik združenja ni mislil. Za vse jim je iskreno hvaležen. Posledice poplave so pomagali odstranjevati člani Zveze neodvisnih združenj logistov in mehatronikov Slovenije, predstavniki žalske občine, gasilci iz Ločice ob Savinji, Rateč in Bohinjske Bele. Za delo je poprijelo celo osem jamarjev, ki so očistili ograjo in odvažali mulj. Pečnik zdaj upa na pomoč države, a pri tem ni preveč optimističen, ker delujejo kot združenje, in ne podjetje.

▲ V prvih dneh po poplavi je bila ključna pomoč prostovoljcev. Milan Pečnik se vsem zahvaljuje.

Brez zavarovanja za poplave

Veliko škode je utrpel tudi bližnji Avtoservis Tratnik. Ocenjujejo jo na približno 200.000 evrov. »Tisti usodni petek je voda narasla v približno eni uri. Hiteli smo, da smo avtomobile prestavili na zgornjo cesto, a je bila tudi ta pod vodo. Ob 9. uri je bilo že vse poplavljeno. V delavnici je bila voda visoka približno štiri metre. Uničenih je vseh deset vozil, ki smo jih imeli na servisu, vsa oprema, orodja, dvigala, aparati, ogrevalni sistem ...«, pravi lastnik **Andrej Tratnik**, ki je s pomočjo prostovoljcev delavnico v 14 dneh očistil do te mere, da lahko vsaj deloma opravlja dejavnost avtoservisa. Kot pravi, na zavarovalnino ne more računati, saj gre za poplavno območje, zato delavnice za primer poplav niti ni mogel zavarovati. So pa zato stopili skupaj mnogi ljudje, ki so s pomočjo posebne aplikacije donirali denar, s katerim si je lahko podjetje za prvo silo opomoglo.

▲ Servisu Tratnik je voda uničila vsa vozila, ki so bila takrat na servisu.

Voda vse do stropa

Uničevalna moč poplav ni prizanesla niti podjetju DJ plus, ki se ukvarja s prodajo hrane in pripomočkov za živali ter je v Poslovni coni Ločica prisotno od leta 2015. Obenem ima 11 lastnih trgovin in več kot 200 strank v veleprodaji po vsej Sloveniji. Koordinatorica **Jana Gmajner** si ni niti predstavljala, da lahko njihovo skladišče zalije toliko vode. Visoka je bila kar tri metre. »Uničilo nam je vso opremo, viličarje, štiri kombije, vap, peč ... Voda je zlomila sprednja stekla, dvizna vrata. Ker je segala do stropa, zdaj odpada še ta. Ostali smo tudi brez veliko zaloge. Da smo ponovno vzpostavili elektriko, smo potrebovali 14 dni,« našteva Gmajnerjeva in dodaja, da ko je voda odtekla, je za seboj pustila še od 20 do 30 centimetrov mulja. Do zdaj so za silo lahko vzpostavili polovico skladišča, da so lahko vsaj v določenem delu začeli ponovno poslovati. Gmajnerjeva se ob koncu še sprašuje, kako je lahko toliko škode zaradi poplave sploh mogoče v poslovni coni, saj so njeno mesto odobrile pristojne državne službe. Cona v Ločici pa je bila že večkrat poplavljena, kar je ne nazadnje tudi veliko tveganje za okolje.

▲ Ko je voda odtekla iz podjetja DJ plus, je za seboj pustila še od 20 do 30 centimetrov mulja.

Špela Ožir

Prvi in najnujnejši sprejeti ukrepi vlade za pomoč po poplavah

Državni zbor je 8. avgusta 2023 soglasno sprejel spremembe zakona o odpravi posledic naravnih nesreč. Prvi ukrepi so prinesli nujne rešitve vsem, ki so jih prizadele poplave – občinam, podjetjem, zaposlenim, samozaposlenim, kmetom ... Politika si je bila pri tem enotna, v dobro ljudi.

Prvi ukrepi so se nanašali na naslednje:

- pomoč občinam za učinkovito sanacijo: predplačila občinam za sanacijo v višini 40 % predhodno ocenjene škode;
- pomoč gospodarstvu: predplačila gospodarstvu v višini do 10 % predhodno ocenjene škode;
- pomoč podjetjem in zaposlenim: nadomestilo za čakanje na delo zaradi poplav – delavec prejme nadomestilo v višini 80 % plače, znesek pa ne sme biti nižji od minimalne plače; država bo krila 80 % tega nadomestila;
- nadomestilo v primeru višje sile: delavec, ki zaradi posledic poplav ne more opravljati dela, je upravičen do nadomestila v višini 80 % plačila, tega država povrne v celoti;
- višja neobdavčena solidarnostna pomoč: neobdavčeni znesek enkratne solidarnostne pomoči, ki jo delodajalec zaposlenemu izplača za škodo zaradi poplav, se z 2000 zvišuje na 10.000 evrov;
- nadomestilo za samozaposlene, ki zaradi poplav ne morejo opravljati dejavnosti: v višini 1200 evrov na mesec;
- pomoč za 100-odstotno škodo v kmetijstvu: sprejeti ukrepi uvajajo predhodno pomoč najbolj prizadetim kmetijskim gospodarstvom, ki so zaradi naravnih nesreč v celoti izgubila pridelek;
- izredni dopust za prostovoljce, ki opravljajo prostovoljsko delo v sklopu prostovoljske organizacije: prostovoljec ima pravico do plačane odsotnosti z dela največ sedem delovnih dni zaradi odpravljanja posledic poplav;
- 14. avgust, dan solidarnosti: dela prost dan, namenjen solidarnostni pomoči pri odpravljanju posledic poplav.

Vir: GOV-SLO

Mihael Frankovič

Povzetek zakona o interventnih ukrepih za odpravo posledic poplav in zemeljskih plazov iz avgusta 2023

S sprejetjem tega zakona je omogočeno sprejetje nujnih in učinkovitih ukrepov za odpravo posledic poplav in zemeljskih plazov. Predlagane rešitve in ukrepi po eni strani spreminjajo in dopolnjujejo veljavne zakone, po drugi pa začasno uvajajo posebne ukrepe ali odstopajo od sistemske ureditve na več področjih. Zaradi obširnosti zakona smo izpostavili samo nekatera ključna področja.

Poglavitne rešitve s področja naravnih virov in prostora predvidevajo nujne interventne, sanacijske in preventivne ukrepe za odpravo posledic poplav in plazov ter uvedbo vzdrževalnih del v javno korist za vodotoke in obstoječo komunalno infrastrukturo ter zagotavljajo dodatna finančna sredstva za izvedbo teh ukrepov.

Interventna zakonodaja predvideva sanacijski občinski podrobni prostorski načrt. Tako bodo občine in prebivalci pri-

šli do hitrih in kakovostnih rešitev, saj bo rekonstrukcija lahko izvedena zgolj ob ustreznem nadzoru arhitekturno-inženirske stroke in zanjo ne bo potrebno gradbeno dovoljenje.

Ustanavljajo se tehnične pisarne, ki bodo pospešile izvajanje obnove ter zagotovile usklajeno izvajanje med posameznimi nosilci ukrepov.

Področje energetike odjemalce, katerih objekti so popolnoma uničeni in odjem električne energije oziroma plina zaradi poškodb električnih inštalacij oziroma plinovodnega omrežja sploh ni mogoč, od 1. avgusta 2023 do vzpostavitve vnovične oskrbe, oprošča plačila računov za električno energijo oziroma zemeljski plin.

Začasni ukrep na področju bančnih posojil. Ukrep zavezuje banke in hranilnice, vključno s podružnicami, ki imajo

sedež v Republiki Sloveniji, da kreditojemalcu, ki je utrpel škodo zaradi posledic poplav ali plazov, odobrijo odlog plačila posojil do 12 mesecev. Do odloga so upravičene tako pravne kot fizične osebe, vendar po določenih kriterijih glede višine škode, ki so jo utrpeli. Vlogo morajo upravičenci nasloviti na banko najpozneje do 31. decembra 2023. Zakon določa odstotek od Zakona o potrošniških kreditih – tako bo jemalec kredita lahko uveljavljal odlog plačila kredita zaradi nastanka premoženjske škode v avgustovskih poplavah za obdobje do 24 mesecev. Potrošniki lahko oddajo vlogo kreditodajalcu do 31. decembra 2023.

Po ukrepu pomoči samozaposlenim (samozaposleni, družbeniki in kmetje) pomoč prejmejo vsi, ki so se jim znižali čisti prihodki od prodaje na letni ravni za 25 odstotkov v letu 2023 glede na leto 2022.

V odstopu od Zakona o gasilstvu se določa, da prostovoljna gasilska društva, ki delujejo v občinah, ki so bile prizadete zaradi poplav in plazov, v času od 4. avgusta 2023 do 30. septembra 2023 lahko zbirajo in razdeljujejo finančna in druga sredstva fizičnim osebam, ki so bile prizadete zaradi poplav in plazov. Prejemniki od navedenih sredstev ne bodo plačali dohodnine.

Glede Zakona o davku na dodano vrednost pa se do ustrezne ureditve v tem zakonu določa nižja, to je 5-odstotna stopnja DDV za dobavo tipiziranih gasilskih vozil, posebne zaščitne in reševalne opreme ter orodij za opravljanje nalog gasilstva, običajno namenjenih za uporabo na intervencijah. Seznam navedenega bo določil minister, pristojen za finance, v soglasju z ministrom, pristojnim za gasilstvo.

Druge rešitve na finančnem in davčnem področju: zagotovitev ugodnejše davčne obravnave za osebe, ki so bile primorane poiskati novo ali začasno nastanitev, ter za pravne osebe/samostojne podjetnike, ki tem osebam zagotovijo nastanitev; za nepremičnine, ki so bile huje poškodovane, se bodo občine lahko odpovedale prihodku iz naslova nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča v korist davčnim zavezancem.

Izredna denarna socialna pomoč (IDP) tako imenovana solidarna pomoč, je namenjena kritju izrednih stroškov, nastalih zaradi poplav, znaša največ 7-kratnik cenzusa (minimalnega dohodka). IDP ni vračljiva oziroma podvržena dedovanju in zanjo lahko zaprosijo tudi tisti, ki sicer niso socialno ogroženi. Pomoč bo lahko izplačana v enkratnem znesku, 30-dnevni rok porabe in 45-dnevni rok za predložitev dokazil pa začneta teči s 1. januarjem 2024.

Dodelitev IDP za kritje stroškov, povezanih z najetim stanovanjem: posameznik ali družina, ki je zaradi poplav izgubila streho nad glavo in je za reševanje stanovanjske težave najela stanovanje, bo poleg pomoči v višini do največ sedmih minimalnih dohodkov za namen kritja izrednih stroškov, nastalih zaradi poplav, lahko prejela še solidarno pomoč za najem stanovanja, največ v višini dveh minimalnih dohodkov za kritje stroškov, povezanih z najetim stanovanjem.

Uveljavljanje sprememb v vrednosti nepremičnine na področju letnih pravic iz javnih sredstev: za letne pravice iz

javnih sredstev (otroški dodatek, znižano plačilo vrtca, državna štipendija, subvencija šolske prehrane) se omogočita sporočanje in upoštevanje sprememb vrednosti nepremičnine. Upravičenci do letnih pravic, ki so utrpeli škodo na nepremičnini, ki vpliva na njeno vrednost, lahko na center za socialno delo (CSD) do 31. decembra 2023 sporočijo spremembo. Če sprememba vpliva na višino že dodeljene letne pravice, bo CSD na novo odločil o pravicah.

Dodatno (so)financiranje javnih socialnovarstvenih programov in programov v podporo družini: zaradi posledic poplav se je izrazito povečalo tveganje revščine, več ljudi potrebuje pomoč v dnevnih centrih, namestitvenih programih, povečala se je finančna stiska posameznikov in družin. Pričakovati je več akutnih stisk posameznikov, zaradi česar je nujno zagotoviti hitro in učinkovito intervencijo strokovnih delavcev. Z dodatnimi sredstvi do višine 15 odstotkov za leto 2023 se krepi javne programe v podporo družini in za programe za pomoč v stiski, ki jih izvajajo socialnovarstveni zavodi.

Solidarnostna pomoč za zaposlene na dejavnosti osebne asistencije: zagotavlja se solidarnostna pomoč osebnim asistentom in drugim zaposlenim pri izvajanju osebne asistencije, ki so zaposleni v dejavnosti osebne asistencije. Ti namreč nimajo sklenjene kolektivne pogodbe, zato po veljavnih predpisih ne bi bili upravičeni do izplačila solidarnostne pomoči.

Hitrejše zaposlovanje tujih delavcev: cilj predloga je z odpravo administrativnih ovir pospešiti reševanje upravnih zadev, kar bo v bistveni meri prispevalo k hitrejšemu zaposlovanju in delu tujcev s poklici, ki jih na trgu dela že zdaj primanjkuje in so nujno potrebni za odpravo posledic poplav.

Program javnih del Pomoč pri odpravi posledic poplav in plazov: objavljeno bo novo javno povabilo za programe javnih del, in sicer z namenom odprave in zmanjševanja posledic poplav, ki so prizadele Republiko Slovenijo meseca avgusta 2023. V programe javnih del se bodo vključevale vse brezposelne osebe, prijavljene v evidenci brezposelnih oseb, in sicer najdlje do 31. decembra 2024.

Zvišanje dovoljenega obsega začasnega in občasnega dela: upokojeanci bodo iz razloga odpravljanja posledic in sanacije škode zaradi poplav do 31. decembra 2023 lahko opravljali začasno in občasno delo v večjem obsegu.

Povračilo izplačanih plač delavcem, ki odpravljajo posledice poplav pri delodajalcu: delodajalci, pri katerih bodo njihovi delavci odpravljali posledice poplav in plazov, bodo upravičeni do povračila izplačanih plač tem delavcem. To pravico bo lahko uveljavljal vsak delodajalec v Republiki Sloveniji, registriran najpozneje na dan 3. avgust 2023, razen izjem, ki jih določa zakon. Ukrep velja do 3. septembra 2023.

Prepoved odpuščanja delavcev: za delodajalce, ki bodo koristili ukrep povračila nadomestila plače za čas čakanja na delo doma, se določa obveznost ohranitve zaposlitev delavca tudi po prenehanju koriščenja ukrepa, in sicer za obdobje, enako obdobju prejemanja delnega povračila nadomestila plače.

Rešitve s področja vzgoje in izobraževanja: zakon starše, katerih otroci od 4. avgusta 2023 zaradi poplav ali odprave po-

sledic poplav ne obiskujejo vrtca, oprošča plačila za čas, ko otrok vrtca ne obiskuje. Da se staršem, ki so v poplavah utrpeli premoženjsko škodo, čim bolj olajša sanacija in odprava posledic poplav, se za šolsko leto 2023/24 učencem oziroma dijakom zagotovi brezplačna malica oziroma kosilo. Brezplačna malica oziroma kosilo se bo zagotovilo na podlagi odločbe CSD.

V pomoč pri odpravi težav v duševnem zdravju in drugih psihosocialnih stisk, ki so posledica poplav, bodo sofinancirani javni socialnovarstveni programi zagotovili dodatno podporo pri svetovanju in nudenju psihosocialne pomoči.

Krizne namestitve: zagotavljajo se pogoji za bivanje in potrebno oskrbo oseb, starejših od 65 let, ter odraslih oseb s posebnimi potrebami, ki se zaradi starosti, invalidnosti ali kronične bolezni ne morejo oskrbovati same in jim zaradi posledic poplav ni mogoče zagotoviti oskrbe zunaj institucionalnega varstva.

Zagotovitev čim hitreje dostopnosti stanovanj za prizadete v poplavah, ki so jim bile njihove stanovanjske enote uničene ali pa so neprimerne za bivanje in so potrebne obsežne obnove pred ponovno vselitvijo.

Rešitve na področju kmetijstva, gozdarstva in prehrane prinašajo odstop od Zakona o kmetijstvu glede uveljavljanja višje sile in izjemnih okoliščin pri ukrepih kmetijske politike (predvideva tudi davčno razbremenitev prizadetih kmetov).

Predvidene so tudi spremembe, s katerimi bo država hitreje in lažje kupila zemljišča za gradnjo objektov zaradi odprave posledic naravnih nesreč, investitor gradnje objekta za potrebe odprave posledic naravnih nesreč pa bo oproščen plačila odškodnine zaradi spremembe namembnosti kmetijskega zemljišča.

Zakon prinaša več sprememb na področju javnega naročanja. Tako v določenih primerih in pod določenimi pogoji omogoča odstop od uporabe pravil Zakona o javnem naročanju (ZJN-3) in tam, kjer pravila EU to omogočajo, prinaša tudi pospešitev postopkov javnega naročanja.

Z odstopom od Zakona o financiranju občin se občine, prizadete v poplavah, ki ne morejo uravnotežiti izvrševanja proračuna zaradi neenakomernega pritekanja prejemkov, lahko v proračunskih letih 2023 in 2024 likvidnostno zadolžijo največ do višine 10 odstotkov (namesto zdajšnjih 5 odstotkov) vseh izdatkov zadnjega sprejetega proračuna.

Poleg tega se bodo lahko občine, prizadete v naravnih ujmah, za investicije v letih 2023 in 2024 zadolžile v višini 15 odstotkov realiziranih prihodkov iz bilance prihodkov in odhodkov občinskega proračuna v letu pred letom zadolževanja, zmanjšanih za prejete donacije, transferne prihodke iz državnega proračuna za investicije in prejeta sredstva iz proračuna Evropske unije ter prihodke režijskih obratov (namesto zdajšnjih 10 odstotkov).

V proračunskem letu 2023 bo prizadetim občinam po sprejetju programa odprave posledic naravnih nesreč mogoče zagotoviti dodatna proračunska sredstva za odpravljanje posledic naravnih nesreč. Višino, pogoje, namen porabe in postopek

dodelitve dodatnih sredstev bo določila vlada. Omogočena jim bo tudi nemotena poraba sredstev, ki jih prejemajo z donacijami in jih zbirajo na posebni postavki za donacije. Za to jim ne bo treba pripraviti rebalansov letošnjih občinskih proračunov.

S tem zakonom se ustanovi Sklad za obnovo Slovenije, namenjen sofinanciranju izvedbe celovitih ukrepov in projektov, povezanih s poplavami in plazovi. V njem se bodo zbirala sredstva iz državnega proračuna, evropska sredstva in sredstva iz drugih virov. Delovanje sklada bo urejeno z ustanovitvenim aktom.

Pravosodje: s ciljem, da se ne prepreči doseganje namena prejemkov na področju pravosodja, rešitev predvideva, da se vsi prejemki, ki bodo izplačani dolžniku na podlagi tega zakona in drugih zakonov, ki urejajo interventne ukrepe zaradi odprave posledic avgustovskih poplav, izvzamejo iz izvršbe, davčne izvršbe in iz stečajne mase v postopku osebnega stečaja.

Zakon predvideva tudi uvedbo obveznega solidarnostnega prispevka ali solidarnostno soboto, ki se bo stekal v Sklad za obnovo Slovenije, vanj bodo prispevale vse družbene skupine, podjetja, fizične osebe, kmetije, samozaposleni. Osnova za obračun obveznega solidarnostnega prispevka, za fizične osebe v višini 3% dohodnine, je vsota bruto dohodkov fizične osebe, ki se v skladu z zakonom, ki ureja dohodnino, všteta v letno davčno osnovo za leto 2023 oziroma 2024, zmanjšanih za davčno priznane stroške.

Osnova za obračun obveznega solidarnostnega prispevka 0,8%, od dohodkov iz dejavnosti je davčna osnova dohodka iz dejavnosti pred zmanjšanjem za pokrivanje izgub in olajšave za leto 2023 oziroma 2024. Osnova za obračun obveznega solidarnostnega prispevka 0,8 % za pravne osebe je davčna osnova po zakonu, ki ureja davek od dohodkov pravnih oseb, pred zmanjšanjem za pokrivanje izgub in olajšave za leto 2023 oziroma 2024 oziroma za davčno obdobje, ki se začne v letu 2023 oziroma 2024.

Alternativa temu obveznemu prispevku bo solidarnostna sobota, pri čemer bo v soglasju zaposlenih in delodajalcev mogoče obvezni prispevek nadomestiti z delom in dobiček tega dne nameniti v sklad za obnovo.

Koristni spletni naslovi:

Vzpostavlja se tudi številka skrajšanega izbiranja 114, ki bo vsem omogočala takojšen stik s klicnim centrom za pomoč pri odpravi posledic poplav in zemeljskih plazov.

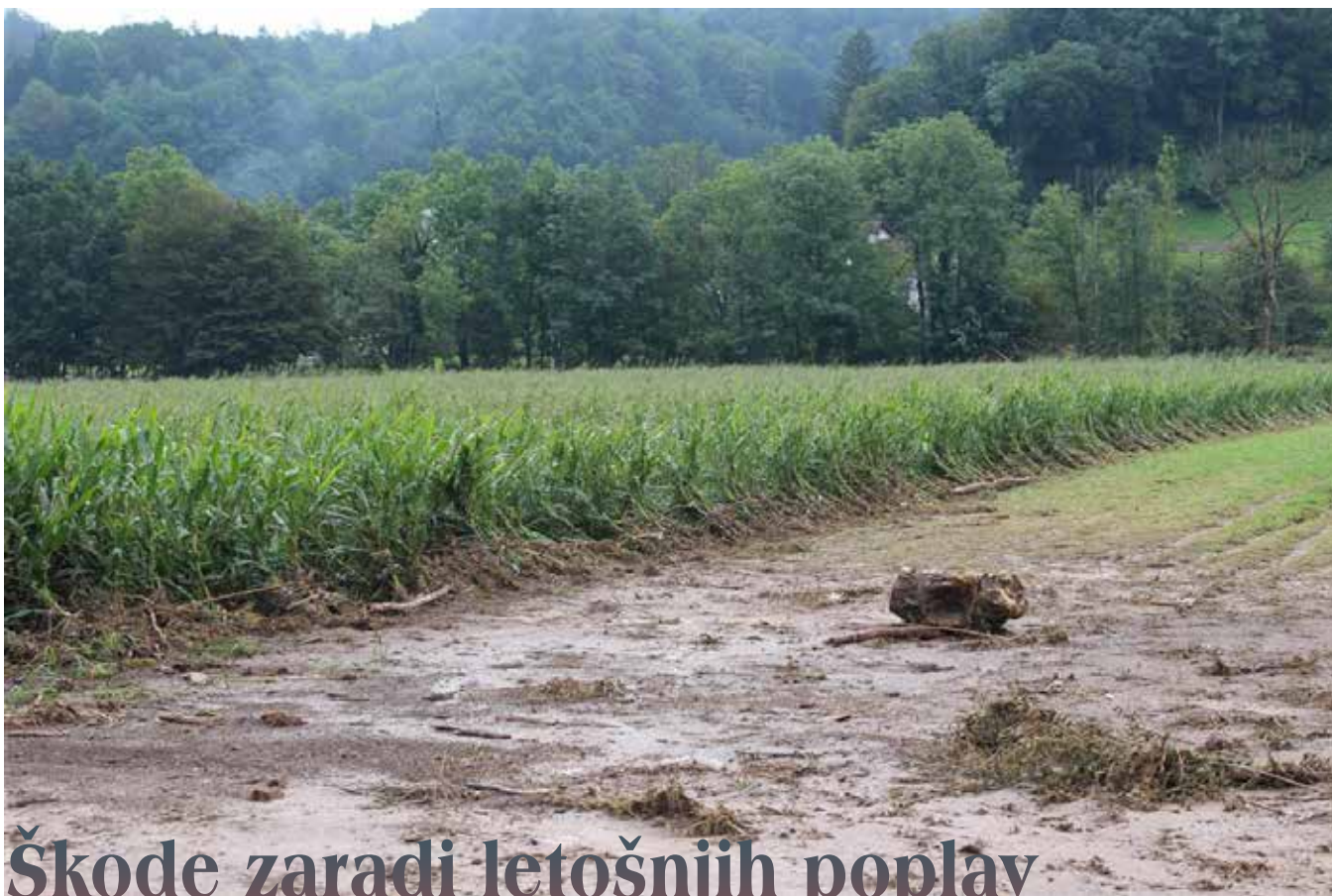
<https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/slovenijo-prizadele-najhujse-poplave/>

<https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/slovenijo-prizadele-najhujse-poplave/ukrepi-za-pomoc-gospodarstvu/>

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje je za pomoč vlagateljem v okviru ukrepov subvencioniranja dela (čakanje na delo, odsotnost delavca zaradi višje sile, pomoč samozaposlenim) vzpostavil kontaktni center 080 20 55.

Vir: GOV-SLO, MMC RTV, Finance

Mihael Frankovič

Škode zaradi letošnjih poplav v kmetijstvu

Kmetijstvo je eden najbolj izpostavljenih gospodarskih sektorjev. Tveganje v kmetijstvu predstavljajo predvsem vremenske razmere in podnebne spremembe, ki vse bolj ogrožajo kmetijsko pridelavo. Med ekstremne vremenske dogodke štejemo tudi poplave, ki so vse pogostejše in v slovenskem kmetijstvu povzročajo veliko škode. Škoda je vidna na poljščinah, travinju, pašnikih, v hlevu, na skladiščni krmi, v tleh, gozdovih, vrtinah, na sadnem drevju, grozdju, na kmetijski tehniki in opremi, na električnih napravah, poplavna voda pa lahko celo onesnaži pitno vodo na kmetijah.

Škoda na travinju

Največ škode na travinju povzroči poplavna voda tam, kjer nanosi večje količine zemlje. Površino poravnamo, v jeseni na novo posejemo travo. Večje škode pa ne povzroča čista poplavna voda, saj lahko na takšnih travnikih še vedno pasemo in kosimo svežo krmo. S travnatih površin pa je treba odstraniti tudi vse lesnate naplavine, prod, pesek in mivko, ki pripomorejo k onesnaženosti krme in njeni slabši rasti. Onesnažena poplavna voda zalije tudi visoko travno rušo, ki pa ni več primerna za prehrano živali. Zato je najbolje, da opravimo čistilno košnjo. Prav tako za prehrano živali ni primerna travna ruša, ki jo je poplavila voda, onesnažena s fekalijami, zato jo pazljivo odstranimo s travnate površine. Če pa visoko travno rušo poplavi voda v prehodu v zimo, jo pokosimo in

preprečimo pojav zimske plesni, ki zmanjša pridelek in kakovost v naslednjem letu. Trava, onesnažena z blatom, prav tako ni primerna za siliranje, saj lahko posledično pričakujemo razvoj klostridijev, ki povzročajo zelo neprijeten vonj ter slabo beljakovinsko in energijsko vrednost, zaradi česar je živina ne bo rada uživala. Onesnažena trava sama ne zagotavlja zadostnega zakisanja, da bi se preprečilo razvoj patogenih bakterij. Seveda pa takšno siliranje tudi ekonomsko ni upravičeno.

Prav tako moramo zavreči seno, ki ga je poplavila voda, saj s tem preprečimo samovžig sena in s tem še večje gospodarske škode na kmetiji. Poplavljenega sena kmetije ne smejo uporabljati niti za nastiljanje, saj lahko takšno seno vsebuje plesni, ki se naselijo v dihala živali in ljudi. Pri živalih se lahko naselijo celo v rodila, kar lahko posledično privede do plodnostnih motenj.

Škoda na silosih in balah

Krma v poplavljenem silosu je slabše kakovosti. Če je silos odprt, je še dovzetnejši za plesnenje in vstop patogenih organizmov, zato je poplavljeni del treba odstraniti. Če je silos onesnažen s fekalijami, je takšna krma neuporabna za prehrano živali.

Veliko škode je lahko tudi na krmi v balah. Čeprav so bale ovite s folijo, poplavna voda vseeno namoči notranjost bale.

Če so bale v vodi nekaj dni, je krma v njih neprimerna za krmljenje živali, saj se v takšnih balah začne proces gnitja. Torvrstne bale mlečne kisline praktično ne vsebujejo, poveča se vsebnost maslene kisline. Takšna silaža je premalo zakisana (pH = 5,9). Več kot 20 % vseh beljakovin se je v silaži razkrojilo do amonijaka. Tveganje je tako zaradi visoke pH-vrednosti večje kot v primeru siliranja onesnažene krme. Kmet lahko uporabi le delno poplavljenе bale, vendar jih mora pred krmljenjem dobro pregledati.

Škoda na pašniku

Če kmet na pašni površini zasledi fekalije, sledi nafte, gnojke, gnojnice itd., potem takšne površine niso primerne za pašo. Takšno travo je treba zmulčiti in odstraniti s pašnih površin. Če se je na pašniku zadrževala le čista voda, potem je pašnik primeren za pašo.

Škoda na hlevih in objektih za živali

Na objektih lahko poplavna voda povzroči razpoke v stropu, stenah in celo na nosilni konstrukciji. Če kmet opazi kakšno spremembo, je najbolje, da se posvetuje s strokovnjakom za statiko o možni sanaciji objekta. Preveriti pa je treba tudi napolnjenost gnojnih jam in jih vsaj delno izprazniti ter gnojkevo odpeljati na ustrezne travne površine. Poplavna voda lahko po hlevu nanosi nastilj, gnoj, ostanke krme, kar je treba odstraniti in očistiti. Nekatera oprema in stene se operejo z vodnim curkom. Stene, krmilna miza, tla in napajalniki se razkužijo. Poplavna voda lahko povzroči škodo tudi na električni napeljavi in napravah, kar mora pregledati električar. Onesnažena voda onesnaži pitno vodo, zato jo je treba razkužiti s klorom, kar storijo ustrezne strokovne službe. Poplavna voda še dodatno obremeni stene hleva z iztrebki in povzroča še večjo zatočnost v hlevu. Takšno stanje v hlevu lahko povzroči mastitis ali

pljučnico, zmanjša se ješčnost in prireja pri živini. Stanje se lahko izboljša že s tem, da kmet odpre vsa okna in s tem ustrezno prezrači hlev. Poplave lahko zalijejo tudi molzno opremo in molzišče, takrat je potrebno generalno čiščenje in temeljito razkuževanje celotnega sistema. Pri molznem stroju preverimo vse sestavne dele, kot so vakuumska črpalka, krmilne enote, električna napeljava, vakuumski vod, rezervoar na vakuumski črpalki, regulatorni ventil, odplakni ventili, prestrezna posoda in pulzator. Odstraniti pa je treba tudi vse nečistoče v zbirni posodi in na celotnem molznem stroju, da ne pride do nepotrebnе ekonomske škode ali celo do nesreče.

Škoda na poplavljeni krmi

Posledice poplavljenе krme se pozneje kažejo predvsem v obliki plesnivosti, prhlosti ali kakega drugega kvarjenja. Zato je najbolje, da se vsa sumljiva krma zavrže, saj se s tem prepreči okužba živali in še večja gospodarska škoda na kmetiji. Iz krme je namreč treba čim prej odstraniti vlago, saj je od hitrosti sušenja odvisno, koliko krme bo moral kmet zavreči. Zaradi plesnive voluminozne krme lahko pride do slabe prirasti pri živini in celo do okužbe proizvodov. Zato plesnive krme nikoli ne krmimo živini. Podobno ravnamo tudi z žiti in močnimi krmili. Mokri del ločimo od suhega, saj mokri del predstavlja potencialno nevarnost za plesnitev in gnitje. Mokra krmila mora kmet razgrniti, če se kljub temu ne posušijo, jih zavržemo. Če se v vodi nahajajo tudi fekalije, potem krmila nemudoma zavržemo. Ob prisotnosti vlage lahko zrna kalijo, pri tem se sprošča ogljikov dioksid, kar v zaprtih prostorih predstavlja nevarnost zastrupitve ljudi. Analiza krme se priporoča kmetom le takrat, ko so ogromne količine krme na videz v redu, vendar sumimo na morebitne škodljive snovi v krmi. Takšna analiza ob manjši količini krme ni rentabilna, saj je zelo draga, izvaja pa jo Fakulteta za veterinarstvo v Ljubljani.

Kakšno škodo povzroči blato, ki ga nanese voda?

Težave z bakterijami na pašnikih in travnikih se pojavijo le tam, kjer so površine prekrte z blatom, ki ga je nanese voda. Blato zemeljskega izvora je namreč vir okužbe z listerijo (bakterija, ki lahko pri določenih populacijah povzroča okužbe), ki je nevarna za otroke, nosečnice in starostnike. Fekalno blato je vir fekalnih mikroorganizmov. Ob večjih poplavah pa je tudi večja možnost okužbe z antraksom. Obstaja tudi možnost, da pride do onesnaženja krme s težkimi kovinami (svinec, živo srebro, kadmij, ...), mineralnimi olji in drugimi kemikalijami (dioksini, poliklorirani bifenili ...).

Pitna voda na kmetijah

Med poplavami lahko pride do vdora poplavne vode v vodovodni sistem in zalitja pitne vode ter s tem do obremenitve z mikroorganizmi in fekalijami. Vendar pa zaradi obilnih padavin, ki delujejo kot razredčitve, le redko pride do okužbe preko pitne vode zaradi fekalnih mikroorganizmov. Do zelo velikih okužb pitne vode pride, ko na močno poplavljenih območjih v podtalne vode vdre gnojekva iz greznice ali gnojne jame. Če onesnažena poplavna voda vdre tudi v zbiralnik pitne vode, potem je najbolje, da se voda prekuhava ali uporabi komercialne pripravke za razkuževanje. Po poplavi je zato dobro, da se opravi analiza vode v gospodinjstvu na pipi, ki se uporablja za pripravo hrane in pitje.

Škoda na poljščinah

Na poljih, kjer se voda zadržuje več kot štiri dni, poljščine, kot so žita, oljna ogrščica, travinje, obstaja velika verjetnost za popolnoma uničen pridelek. Na poplavljenih območjih je velika verjetnost nanosa mulja in vejevja, kar je treba očistiti, zravnati in kmetijski površini povrniti prvotno stanje. Na njihvah velikokrat deroča voda odnese zgornjo rodovitno plast, zato se priporoča, da se jeseni v tla zadela večje količine hlevskega gnoja.

Škoda na pridelkih poljščin je po navadi zelo velika, saj so pridelki popolnoma neprimerni za prehrano živali in ljudi. Zagotovo to drži v bližini odlagališč odpadkov ali pa če se po njihvah razlijejo fekalije, odpadna in kurilna olja ter ostanki fitofarmaceutskih sredstev.

Težave in škoda pa ne nastajajo samo med poplavami, ampak tudi v času setve žit za naslednje leto. Če nam je seme za setev zalila poplavna voda, je verjetnost za manjšo kaljivost veliko večja, zato je bolje, da se opravi test kaljivosti. S setvijo moramo počakati, dokler se njive ne osušijo dovolj za delo z mehanizacijo.

Škoda na koruzi

Koruzi je v Sloveniji najpomembnejša krmna poljščina. Poplava lahko koruzo poškoduje na različne načine, predvsem pa je pomembna višina poplavne vode. Glede na višino poplavne vode, krmne bilance in drugih okoliščin se mora kmet odločiti, kako bo ukrepal glede poplavljenega koruznega polja. Zaradi deroče vode lahko pride do loma koruznih stebel in posledično izgube pridelka. Takšno koruzo le zmulčimo in čim globlje zaorjemo zaradi zmanjševanja škode od miši pozneje v kolobarju. Če koruzo lahko požanemo, jo uporabimo za energetske namene (za bioplin ali kurjavo). Če je koruzna poplavljena do 40 cm, potem se odločimo le za nekoliko višjo žetev in klasično siliranje z ocenjevanjem sušine, ki jo preizkusimo z nohtom. Če poplavna voda poplavi tudi storže, lahko pride do onesnaženja z muljem in posledično večje možnosti za razvoj plesni. Takšna silaža je potem slabše kakovosti, zato jo je bolje krmiti le govejim pitancem, in še to le v manjših količinah.

Poplave onesnažijo koruzo z blatom, hkrati pa pripomorejo k zapoznelemu času siliranja. Pri siliranju dosežemo obstojnost krme s kisanjem, poplave pa vplivajo na drugačno vrenje silaž iz koruze. Med procesom vrenja namreč različni mikroorganizmi pretvarjajo sladkorje v organske kisline. Kateri mikroorganizmi so vodili vrenje v silaži, lahko ugotovimo na podlagi vsebnosti kislin in na podlagi njihovih razmerij. Kakovostna silaža vsebuje veliko mlečne kisline, ki jo proizvajajo mlečnokislinske bakterije. Silaže slabše kakovosti pa vsebujejo tudi masleno kislino, ki je kakovostna silaža ne. Masleno kislino proizvajajo nezaželeni klostridiji, ki povzročajo gnitje oziroma kvarjenje silaže. Klostridiji razgrajujejo beljakovine in povzročajo izgube energije med siliranjem. V silaži je tudi očetna kislina, ki manj učinkoviteje kisa krmo. Pozitivna lastnost očetne kisline je zaviranje rasti kvasovk in plesni ter s tem varovanje silaže pred kvarjenjem oziroma gnitjem na zraku ali pri odvzemu silaže iz silosa. Silaža, ki je bila narejena iz koruze, ki jo je poplavila voda z odplakami, vsebuje manj mlečne in več očetne kisline. Tovrstno silažo lahko uvrstimo med slabo kakovostno. Iz izkušenj rejcev s krmljenjem silaže,

narejene iz poplavljenega koruze, je znano, da živali načeloma ne moti neprijeten vonj in drugačna barva krme. Vendar pa je treba striktno spremljati zdravstveno stanje vsake živali v hlevu.

Poplavno blato vsebuje klostridije, ki v silaži povzročajo razkroj beljakovin in posledično smrdečo mlečno kislino. Poplavna voda po navadi vsebuje tudi patogene bakterije (*Listeria monocytogenes*, *Escherichia coli*, *Salmonella*, *Clostridium botulinum* ...). Ti patogeni niso posebej nevarni pri nižjih pH-vrednostih kisanja. Izjema je le *Bacillus anthracis*, ki ima zelo obstojne spore in povzroča vranični prisad. Poplave pospešijo razvoj plesni iz rodu *Fusarium*, ki tvorijo mikotoksine. Ti povzročajo drisko, motnje v delovanju živčnega sistema, manjše uživanje krme ter motnje pri reprodukciji in posledično tudi zmanjševanje priraje mleka in mesa. Rast plesni se s pravilnim postopkom siliranja ustavi, a mikotoksini se ne uničijo.

Pri koruzi za zrnje se na podlagi prisotnosti plesni odločimo, ali bomo pridelek pobrali ali ne. Plesnivost namreč pomeni razvoj toksinov v silirnem zdrobu in koruznem zrnju. Zrnje je treba posušiti in ustrezno skladiščiti. Če so bili poplavljeni tudi storži, potem je najbolje takšno koruzo uporabiti za bioplin. Nikakor pa zrnja ne uporabimo za plemenske svinje, zaradi verjetnosti pojava plodnostnih motenj.

Škoda na krompirju

Škodo nam lahko poplavna voda povzroči tudi na krompirju. Poplavljeni krompir moramo čim prej osušiti, prebrati ter skladiščiti v suhem hladnem prostoru. S tem bomo namreč preprečili gnitje in še večjo ekonomsko škodo na kmetiji.

Škoda na oljni ogrščici, detelji in deteljno-travni mešanici

Veliko škode lahko pričakujemo na tistih posevkih, kjer se voda zadrži več kot štiri dni. Takšni posevki navadno v celoti propadejo. Posevke zato obnovimo.

Škoda na bučah

Pridelek buč je ponekod povsem uničen, saj lahko poplavna voda s svojim tokom buče tudi odnese. Buče, ki ostanejo, hitro začnejo gniti, saj spravilo ni mogoče zaradi namočenih površin in nedostopnosti z mehanizacijo.

Škoda na vrtninah

Škoda na vrtninah zaradi poplav je pogosto velika, zato so pridelki po navadi neprimerni za uživanje. Če poplavna voda ni onesnažena s fekalijami, naftnimi derivati, pesticidi in če vemo, da bo vrtnina dosegla tehnološko zrelost po daljšem obdobju (po nekaj tednih), potem takšnih pridelkov ne zavrzemo. Koreninski sistem zaradi poplav ne vsebuje dovolj kisika, zato vrtnine okopljemo. Med takšne vrtnine lahko štejemo prezimni por, poznojesenski radič, endivijo in razne kapusnice.

Škoda na solatnicah in špinačnicah

Poplave uničijo liste dozorelih špinačnic in solatnic, saj se med listi nabere blato ali pa imajo vonj po fekalijah, olju, kemikalijah in so neprimerne za prehrano ljudi. Ko razmere dopuščajo, jih zaorjemo. Radič in endivijo kljub poplavam pustimo na njivi, saj lahko v enem mesecu dozori, nečistoče pa bo izpral dež.

Škoda na kapusnicah (zelje, glavni ohrovt, cvetača, brokoli ...)

Blato, mulj in pesek, ki jih prinesejo poplavne vode, se globoko zarinejo v notranjost glav, zato čiščenje in pranje glav ne pomaga. Največ škode nastane na poplavljenih glavah, saj so neprimerne za kisanje in so podvržene gnitju. Glave kapusnic lahko zato le zavržemo in zadelamo v tla. Delno poplavljene liste in glave, ki so bile poplavljene v času formiranja glav, lahko pobereмо, vendar moramo še enkrat oceniti njihovo primernost za prehrano. Kadar imajo kapusnice do tehnološke zrelosti glav vsaj še en mesec, jih pustimo na njivi in poškopimo s stimulatorjem ali pa uporabimo pripravek z dodatkom kalija.

Škoda na korenovkah (korenje, pesa, zelena, koleraba, repa)

Korenovke lahko normalno populimo, vendar jih moramo dobro osušiti, saj imajo slabše skladiščne sposobnosti kot v normalnih razmerah.

Škoda na plodovkah

Vsak plod, ki je prišel v stik s poplavljeno vodo, nemudoma pobereмо in uničimo. Ker se kolobar pri plodovkah po navadi ne izvaja, se zaoravanje rastlin odsvetuje.

Škoda na stročnicah

Zrnje iz nedozorelih strokov oluščimo, posušimo ali gaujemo svežega. Zrelo zrnje, ki je bilo poplavljeno, pobereмо in osušimo, saj s tem preprečimo hitro kalitev in širitev fižolove pegavosti.

Škoda na čebulnicah

Pridelek čebulnic, ki nam ga je zalila poplavna voda, v suhih razmerah pobereмо in nato večkrat preberemo, da se izognemo pojavi bolezni. Skladiščimo jih vedno na suhem podstrešju. Poplavljeni por lahko pustimo na njivi in ga pozneje porabimo.

Škoda na špargljih

Podzemni deli špargljev zelo težko prenašajo zastajanje vode. Škodo na špargljih opazimo šele naslednjo pomlad, zato se priporoča rahljanje zemlje ob koreninah špargljev. Če opazimo začetek odmiranja (rumenenje) vej, potem takšne veje nemudoma odstranimo.

Škoda na sadju in jagodičju

Škode zaradi poplav so na vsaki sadni vrsti drugačne in različne intenzitete.

Škoda na pečkarjih in koščičarjih

V hladilnico ne dajemo jabolk in hrušk, ki so bile potopljene v vodo, saj imajo zaradi drobnih razpok v kožici plodov slabe skladiščne sposobnosti. Če pa je poplavna voda oporečna, mora kmet vse plodove zavreči.

Dodatne stroške predstavlja varstvo sadnih dreves, ko opazimo odpadanje listja po poplavah. Takšno škropljenje se priporoča predvsem v nasadih, kjer je prisoten jablanov rak pri pečkarjih, listna luknjičavost in kodravost v nasadih koščičarjev.

Škoda na jagodah

Zavržemo vse plodove jagod v polni dozorelosti oziroma v dozorevanju, ki so bili poplavljeni. Na podlagi izkušenj je znano, da jagode propadajo zaradi sive plesni (botritis), zato niso primerne za nadaljnjo prodajo. Poplavljene jagode odnesemo iz našega nasada, da preprečimo nadaljnje okužbe. Za preventivo jagode zaščitimo pred sivo in pepelasto plesnijo (oidij) s kratkokarenčnimi fungicidi. Potem ko poplavna voda odteče z območja nasada, pregledamo utrjenost samih sadik. Velikokrat je namreč treba zemljo nagniti nazaj na korenine. Manjkajoče sadike jagod začasno zapolnimo z živicami do pojava prvih negativnih temperatur.

Škoda na malinah in robidah

Če dvakrat rodne maline poplavi voda v času obiranja, jih takoj odstranimo iz nasada, nasad pa zavarujemo pred sivo plesnijo. Zaščitno sredstvo ima karenco tri dni. Pri enkrat rodnih malinah je škoda podobna. Izjema je le škropljenje v naslednjem letu v deževnem obdobju v juniju, kjer je prisotna malinova rja.

Škoda na ameriških borovnicah

Ker ameriške borovnice ne prenesejo zastajanja vode, je treba pred zimo kanale za odvajanje vode očistiti, da bodo dobro propustni. Na začetku obarvanja listov in odpadanja je treba nasad ustrezno poškopiti z bakrovim pripravkom.

Škoda na grozdju

Poplavljeni grozdje je nujno potrebno predelati in donegovati ločeno in drugače od grozdja, ki ni poplavljen. Seveda je poplavljen grozdje, ki ga je zalila onesnažena voda, treba zavreči. Če grozdje poplavi dokaj čista voda, ga pred obiranjem operemo s tekočo vodo. Predelava belega in rdečega poplavljenega grozdja v vino poteka nekoliko drugače kot običajno. Po poplavih začnejo poškodovane jagode gniti in v enem tednu lahko propade kar polovica pridelka. Zaščita s sredstvi proti gnilobi v obilnem deževju ni mogoča in ekonomsko ni upravičena. Zato je edina možnost za kmeta, da gnilo grozdje odbira od zdravega, da grozdje obere, še preden doseže ustrezno stopnjo sladkorja, ali pa da grozdja ne opere. Pridelak je v času poplav znatno nižji, stroški pridelave pa se povečajo vsaj za tretjino. Največ škode so vinogradniki opazili na vinogradniških legah, kjer je bujnost trte največja. Srednje pozne in pozne sorte (sovinjon, renski rizling) s tanjšo jagodno kožico najslabše prestajajo izjemne vremenske razmere, kot so poplave. V vsakem primeru mora vinogradnik pohiteti s trgatvijo, da ne ostane povsem brez pridelka. V nekaterih primerih je vodni tok lahko tako silovit, da podre celo oporo trte.

Škoda na kmetijski tehniki in opremi

Škoda zaradi poplav lahko nastane tudi na kmetijski tehniki in opremi. Opremo je treba očistiti blata in umazanij. Iz ležajev odstranimo vso vodo, na mazalna mesta pa dodamo ustrezno količino masti. Stroje z motorji z notranjim izgorevanjem in elektromotorji je treba podrobno pregledati, da ne pride do še večje škode ali celo nesreče. Če je bil motor poplavljen, lahko z merilno palico za motorno olje preverimo, ali se v njem nahaja nezaželena voda. Električne naprave, ki so na kmetijah, je treba najprej izklopiti iz električne napeljave, očistiti in osušiti. Nato lahko stroj vklopimo, vendar če obstaja kakršen koli dvom o nepravilnem delovanju, raje pokličimo električarja.

Poplave – možna grožnja za zmanjšanje kakovosti tal?

Poplavna območja so odprti sistemi, kjer se voda, sedimenti in hranila redno izmenjujejo med pretokom in poplavno ravnico. Voda poplavi najnižje ležeče kraje. Vrste škode, ki jo povzroča, so nanosi, erozija, onesnaženje pridelovalne zemlje. Škoda je vidna tudi na nepobranih poljščinah in vrtninah. Poplavna voda vpliva tako na zgornje kot na spodnje sloje tal, predvsem v dolinah ali nižje ležečih območjih. Poplave pripomorejo k izpiranju onesažil, predvsem težkih kovin in organskih snovi. Če se težke kovine izločajo iz tal, predstavljajo potencialno nevarnost za podtalnico. Onesnažena tla so takrat, kadar vsebujejo toliko škodljivih snovi, da se zmanjša njihova samoočiščevalna sposobnost, poslabšajo fizikalne, kemijske in biotične lastnosti, zavira ali preprečuje rast rastlin, onesnažena je podtalnica, oziroma rastline ali pa je zaradi škodljivih snovi kako drugače okrnjena trajna rodovitnost tal. Tla so lahko onesnažena zaradi kmetijstva, kar imenujemo biotehnološko onesnaženje, ali pa zaradi industrije (industrijsko), mest (urbano), zaradi prometa, kar lahko s skupnim izrazom poimenujemo nebiotehnološko onesnaženje.

Izvor onesnaženja so nevarni ali posebni odpadki, kot so goščje komunalnih in drugih čistilnih naprav ter greznice, razne odpadne snovi iz industrije, radioaktivni odpadki. Vir onesnaženja so tudi urbane in industrijske emisije v zraku, oporečne namakalne in poplavne vode, organska (gnojevka) in mineralna gnojila, fitofarmaceutska sredstva ter mulj iz rečnih strug in jezer.

Po poplavih po navadi na kmetijskih površinah ostane čisti mulj, fekalije, včasih pa celo izcedki komunalnih odpadkov, razlito kurilno olje in motorno olje, ki je nevarno in težko razgradljivo, saj vsebuje težke kovine. Zemlja je zato neprimerna za obdelavo do spomladi (šest mesecev). Izjema je le odpadno motorno olje, kjer so potrebni posebni postopki za odstranitev s površine, saj je strogo prepovedano odstranjevanje s površin s kurjenjem, zaradi dioksina, ki je kancerogen. Da bi se s patogenimi organizmi okužili preko prsti, je zelo malo verjetno. Deroča voda namreč ob poplavih razredči nevarne snovi in mikroorganizme.

Spremembe v tleh zaradi poplav

S tem, ko poplavna voda zalije kmetijska zemljišča, se v tleh ustvarijo anaerobne razmere (brez kisika), kar spremeni kemijsko sestavo tal. Stojee poplavne razmere zmanjšajo mikrobno biomaso, število bakterij (Gram+, Gram-) in mikorizo. Zaradi poplav in aerobnih mikrobov pride do hitre porabe kisika v zemlji in ko se zmanjša koncentracija kisika, se posledično zmanjša tudi razgradnja hranil in lignina (lignin in polifenolne spojine so zelo kompleksne spojine). Razgradnja se navadno upočasni zaradi sprememb v mikrobni populaciji in neučinkovitosti anaerobnih procesov razgradnje. Poplave povzročajo boljši odziv rastlin na stres. Ko se zmanjša razgradnja rastlinskih odpadkov, se zmanjša tudi dostopnost hranil za rastline. Z vzpostavitvijo anaerobnih razmer v poplavljenih tleh se spremeni zastopanost posameznih mikroorganizmov in z njimi tudi posamezni presnovni procesi organskih snovi. Zmanjša se mineralizacija N v tleh in s tem rastlinam dostopnega N. Abiotske reakcije med fenolnimi spojinami in talnimi delci (gline) so posledica sorpcije fenolne spojine, kar privede do zmanjšane vpliva na mineralizacijo N.

V poplavni vodi najdemo organske in anorganske snovi. Organske snovi se v tleh večinoma razgradijo, razen klorirani in poliklorirani ogljikovodiki, ki ostanejo v tleh več let. Anorganske snovi se v tleh le kopičijo (nitrat, težke kovine). Nitrat je namreč zelo mobilni, saj se hitro izpere iz tal. Tekoče in stojee poplavne vode povzročajo znatno nižje koncentracije nitrata v tleh kot pri občasno poplavnih vodah. Težke kovine so močno vezane na koloidne delce in se lahko zato sproščajo več let. Lažjo škodo na kmetijski zemlji povzročata neonesnažen mulj in blato, ki le zbijeta tla. Voda, ki je onesnažena s fekalijami, prodre do pitne vode ali pa onesnaži kmetijske pridelke. Pride lahko namreč do okužbe z nevarnimi mikroorganizmi. Zaradi močnega toka, ki ustvarja močan pritisk, lahko pride do izlitja kurilnega olja. V poplavnih vodah najdemo včasih tudi ostanke fitofarmaceutskih sredstev (FFS) in naftne derivate, za katere je potrebna razgradnja od leta ali leta in pol.

Vir: Kmetijske novice

Blaž Turnšek

Ocenjevanje škode na živalih

Obveščamo vas, da je Ministrstvo za obrambo RS začelo ocenjevati škodo na živalih zaradi posledic močnih neurij z večdnevnim obilnim deževjem s poplavami na širšem območju RS, ki je povzročilo katastrofalne poplave, plazenje tal in druge posledice hudourniškega delovanja visokih voda.

Obrazec za prijavo škode na živalih: <https://www.mojaobcina.si/polzela/novice/ocenjevanje-skode-na-zivalih.html>

Za lastnike gozdov: škoda v gozdovih

Vse lastnike gozdov obveščamo, da lahko na spodnji povezavi podate vlogo za škodo v zvezi s poškodbami gozdnih cest ter vlogo za škodo v gozdovih.

Javna objava je dosegljiva na spletni strani Zavoda za gozdove Slovenije na linku:

http://www.zgs.si/aktualno/sporocila_za_javnost/news_article/poskodovanih_za_vec_kot_1500_km_gozdnih_cest_948/index.html

Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Celje
Odsek za ukrepe

Opozorila za nevarnost

<https://gasilec.net/opozorila-za-nevarnost/>

Psihološka pomoč ob poplavah za otroke in odrasle

Če potrebujete psihološko pomoč zase ali za svoje bližnje, vam jo nudi:
Center za krepitev zdravja Spodnje Savinjske doline, Prešernova ulica 6, 3310 Žalec

od ponedeljka do petka od 12. do 14. ure.

Pomoč je brezplačna.

Kontakt: 051 242 108; psiholog@zd-zalec.si,
otroski.psiholog@zd-zalec.si

Center za socialno delo Savinjsko-Šaleška, enota Žalec

Center za socialno delo Savinjsko-Šaleška, enota Žalec, prizadetim v ujmi sporoča, da se lahko obrnete na center za informacije o možnih oblikah pomoči. Kontaktna telefonska števila je 03 713 12 50 ali prek elektronske pošte gpcsd.zalec@gov.si.

Med drugim lahko materialno ogroženi posamezniki in družine, ki ne razpolagata z lastnimi sredstvi za kritje stroškov, nastalih zaradi višje sile, uveljavljate pravico do izredne denarne socialne pomoči. Pomoč se lahko dodeli za urejanje osnovnih bivanjskih razmer.

Lepo pozdravljeni.

CSD Savinjsko-Šaleška

Slovenijo so prizadele najhujše poplave

REPUBLIKA SLOVENIJA
GOV.SI

<https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/slovenijo-prizadele-najhujse-poplave/>

Poplave v Sloveniji. Varnost in pripravljenost v primeru poplav

<https://nijz.si/nijz/poplave-v-sloveniji/>

NIJZ Nacionalni inštitut
za javno zdravje

Film o poplavni ogroženosti – Živeti po poplavah

<https://www.youtube.com/watch?v=-kQRwM02iZ0>

GASILCI

SCANIA

P 410

CE GR-989

LOCCA OS-SHAI